

Pojištění, důchody

Od EFAcademy

Pár slov o mě

VŠE: finance a pojištné inženýrství

2002: analytik Fincentrum

2008: produktový manažer Partners

2014: analytik Broker Trust

Články pro MF Dnes, HN, iDnes.cz, Peníze.cz, Měsíc.cz atd.

Autor srovnávacích ukazatelů v pojištění (RIP, RUP)

Autor celé řady ebooků a tištěných knih Život jako riziko, Jak nás podvádějí a Nenech se dojit

Pojistný trh v ČR

Pojistný trh v ČR

Předepsané pojistné v roce 2015: 116,1 mld. Kč

Poměr ŽP a NP: 38 : 62 %

Aktuální data z roku 2016:

Počet existujících smluv ŽP: cca 5,7 mil. Ks

ŽP meziročně klesá o cca 2,5 až 3 %, NP roste o cca 4,5 %

Nejvíce roste: o více než 9 % havarijní pojištění (propojištěnost, vyšší pojistné)

Zdroj: www.cap.cz

Životní pojištění – podíl pojišťoven na trhu

1-9/2016

Pojišťovna		Celkem* (tis. Kč)	Podíl (%)
1	ČP	6 165 985	19,0
2	KOOP	5 052 221	15,5
3	PČS	4 634 968	14,2
4	NN	3 043 711	9,3
5	GP	2 378 566	7,3
6	ČSOBP	2 317 962	7,1
7	ALLIANZ	2 116 650	6,5
8	METLIFE	1 593 286	4,9
9	ČPP	1 215 370	3,7
10	KP	1 053 882	3,2

Podíl klesá: ČP, NN

Podíl roste: ČPP, KOOOPERATIVA, ALLIANZ

Neživotní pojištění – podíl pojišťoven na trhu

1-9/2016

Pojišťovna		Celkem [†] (tis. Kč)	Podíl (%)
1	ČP	14 210 595	25,0
2	KOOP	13 106 935	23,1
3	ALLIANZ	7 428 602	13,0
4	ČPP	4 435 712	7,8
5	GP	4 139 639	7,3
6	ČSOBP	3 896 743	6,8
7	UNIQA	3 718 078	6,5
8	CARDIF	1 513 668	2,7
9	AXA	756 687	1,3
10	SLAVIA	526 358	0,9

Podíl klesá: CARDIF, GENERALI, ČSOBP, UNIQA

Podíl roste: AXA

Pojišťovny

Počet: 53 (včetně poboček zahraničních pojišťoven)

Pojišťovny životní, neživotní, univerzální

Novinky: Allianz (Wuestenrot), DIRECT, NOVIS

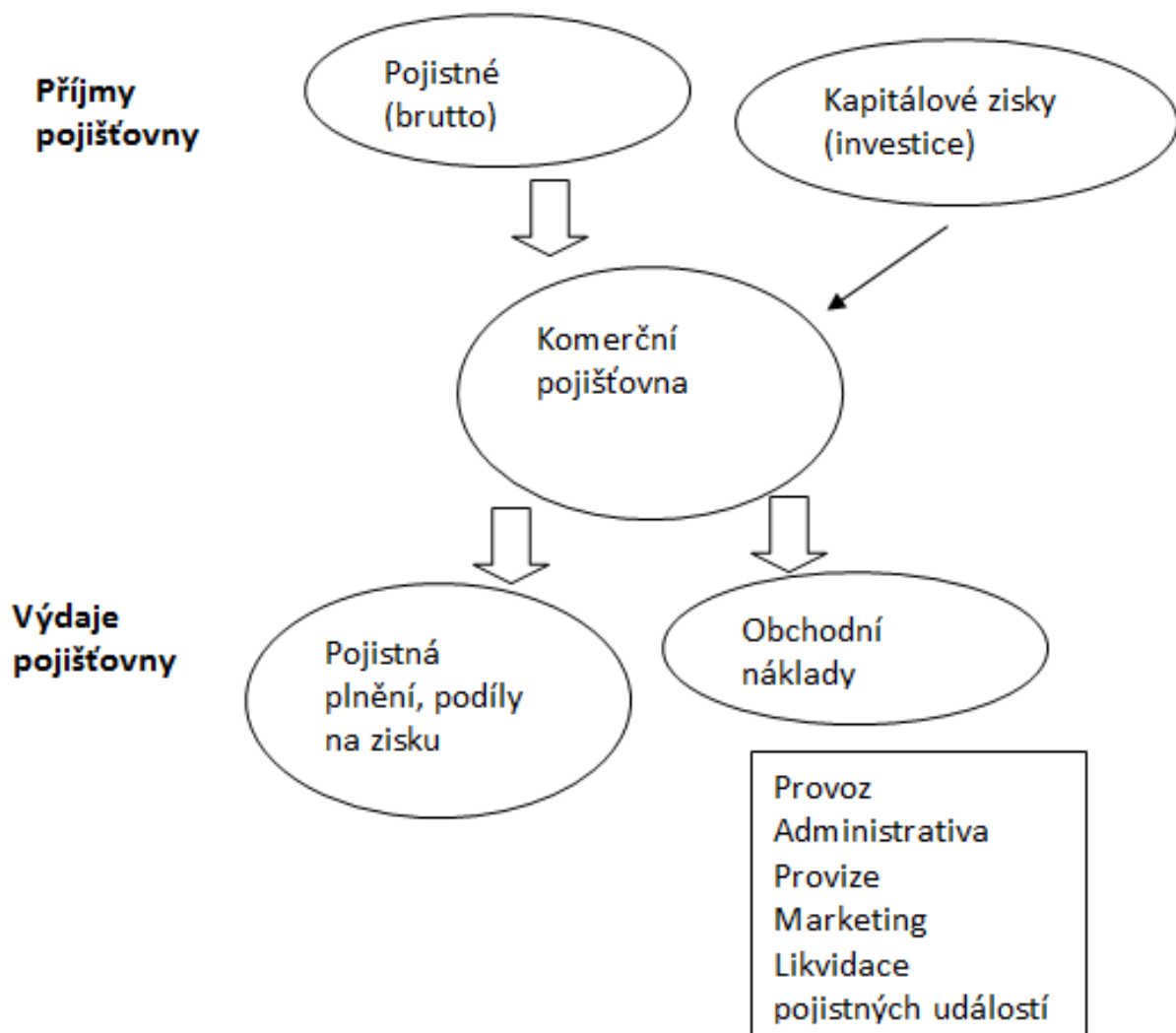
První klubová pojišťovna, Peer to peer pojišťovny v zahraničí

Zajišťovny: Munich Re, Swiss Re, Hannover Re, SCOR, ...

Konkurence ze strany zdravotních pojišťoven (7)

(cestovní pojištění, pojištění rakoviny, pojištění odpovědnosti lékařů)

Změny od 1. 12. 2016 (nová provizní schémata, produkty – RŽP)

Co lze a nelze pojistit?

Role pojištění ve finančním plánu

- Základní součástí je téma rizik, které mohou vést k nesplnění plánu:
  - 1. Zajištění příjmu**
  - 2. Zajištění majetku**
- Obecná rovina (která rizika)
- Konkrétní rovina (jak řešit, konkrétní produkty)

Kvalitní finanční plán nepodceňuje nic z výše uvedeného!

Příklady.

Role pojištění ve finančním plánu

Ztráta příjmů (a vznik vícenákladů)

- Úmrtí
- Trvalá pracovní neschopnost (invalidita)
- Dočasná pracovní neschopnost (nemoc, úraz)
- Ztráta zaměstnání či jiného zdroje příjmu
- Ostatní (rozvod, exekuce,...)

Majetková rizika

- Ztráta domu
- Škoda na majetku (např. auto)
- Újmy způsobené zaměstnavateli a třetím osobám (pozor na širší nemajetkové újmy)
- Výpočet výše škody
- Samofinancování či sjednání pojištění?
- Hodnotíme velikost možné škody, nikoliv pravděpodobnost (četnost).

Tradiční nabídka

- Pojištění smrti
- Pojištění dožití
- Pojištění trvalých následků úrazu
- Pojištění invalidity (bezmocnosti)
- Pojištění závažných onemocnění
- Pojištění denního odškodného úrazem
- Pojištění pracovní neschopnosti
- Pojištění hospitalizace
- Pojištění nezaměstnanosti
- Pojištění asistenčních služeb

Relativně novější nabídka

- Samostatné pojištění rakoviny včetně in-situ
- Pojištění závažných zdravotních následků
- Pojištění ztráty řidičského průkazu ze zdravotních důvodů
- Pojištění horních končetin
- Pojištění invalidity z mládí (invalidity dětí)
- Pojištění ztráty soběstačnosti dětí
- Pojištění ošetřovného (péče o dítě)
- Pojištění dlouhodobé péče (bezmocnosti) – i pro vyšší věk
- Pojištění internetových rizik
- Pojištění poruchy domácích spotřebičů
- Pojištění „domácích mazlíčků“

CO NELZE POJISTIT? Události, které nejsou nahodilé (např. rozvod, svatba).

Dělení pojištění

- **Životní pojištění**

„V životním pojištění lze pojistit fyzickou osobu zejména pro případ smrti, dožití se určitého věku, nebo dne stanoveného v pojistné smlouvě jako konec soukromého pojištění, anebo pro případ jiné skutečnosti týkající se změny osobního postavení této osoby.“

- Jaká pojištění spadají do životního pojištění?
- Jaký to má dopad na vypověditelnost ze strany pojišťovny?
- Úrazové pojištění je životní nebo neživotní pojištění?

- **Neživotní pojištění**

„Neživotní pojištění je souhrnný název pro všechna odvětví pojištění, která nespádají pod životní pojištění. Patří sem především veškeré pojištění majetku, dále úrazové pojištění osob a v neposlední řadě i pojištění odpovědnosti za škodu.“

NoZ: pojištění osob = životní pojištění, pojištění nemoci, pojištění úrazu

Obnosové pojištění

- Základem pro určení pojistného plnění je částka (obnos) určená na návrh pojistníka.
- Výše škody se nezkoumá.
- Lze mít libovolný počet smluv, právo na náhradu škody není dotčeno (souběh několika pojištění).

Škodové pojištění

- Pojistné plnění vyrovnává úbytek majetku vzniklý v důsledku pojistné události.
- Plnění pojišťovny se odvíjí od výše škody.
- Právo na náhradu škody přechází výplatou plnění na pojišťovnu (ne, pokud jde o osobu ve společné domácnosti).

Jak poznám, že je pojištění škodové či obnosové?

Lze mít více smluv škodového pojištění?

Životní pojištění

- Rizikové životní pojištění
- Smíšené (kapitálové) životní pojištění
- Investiční životní pojištění („unit linked“)
- Důchodové pojištění vs. doplňkové penzijní spoření

Neživotní pojištění

- Pojištění majetku
- Pojištění odpovědnosti
- Pojištění záruky, úvěru, přerušení provozu, právní ochrany

Praktické příklady – z jakých pojištěk by byly hrazeny následující situace?

- Nájemník vytopí váš byt a sousedy
- Vaše dítě přejede na kole sousedovi kočku
- Vaše kočka poničila tapety v pronajatém bytě
- Nabouráte služební auto...
- Na přechodu pro chodce vás srazí auto...
- Vaše dítě onemocní nemocí, které není kryto z pojištění závažných onemocnění
- Nabouráte do jiného auta v garáži obchodního centra
- Hádám se se sousedem o stavbu jeho septiku 2 metry od mého záhonu jahod

Zkoumání zdravotního stavu

Zdravotní dotazníky pojišťovny

Pravdivě a úplně vyplnit (zdravotní dotazník je nejdůležitější)

Pozor na formulaci některých slučovacích otázek

Odpověď ano / ne / přesně si nepamatuji

Obecné otázky „Jste zdravý?“ (bankopojištění)

Doporučen přesný popis problému (např. úraz levého kolene, 1x100g A.)

Praktické otázky

Jaké jsou výhody a nevýhody pojištění bez nutnosti vyplnění zdravotního dotazníku?

Jaké možnosti mají pojišťovny při nepravdivém či neúplném vyplnění dotazníku?

Jaké jsou odlišnosti ve zdravotních dotaznících pojišťoven?

Jaké možnosti má pojišťovna pro ověřování správnosti uvedených informací?

Na co mají pojišťovny nárok při pojistné události?

Další formy zkoumání zdravotního stavu pojišťovnou

Kromě zdravotního dotazníku výpis ze zdravotní dokumentace a zdravotní prohlídka

Zdravotní prohlídka dle věku a požadované pojistné částky, případně zdravotního problému

Ocenění rizik – rozdíly mezi pojišťovnami (v závislosti na výlukách)

Individualizované výluky

Přirážky k pojistnému za „zhoršený“ zdravotní stav. Výhody a nevýhody RŽP vs. IŽP.

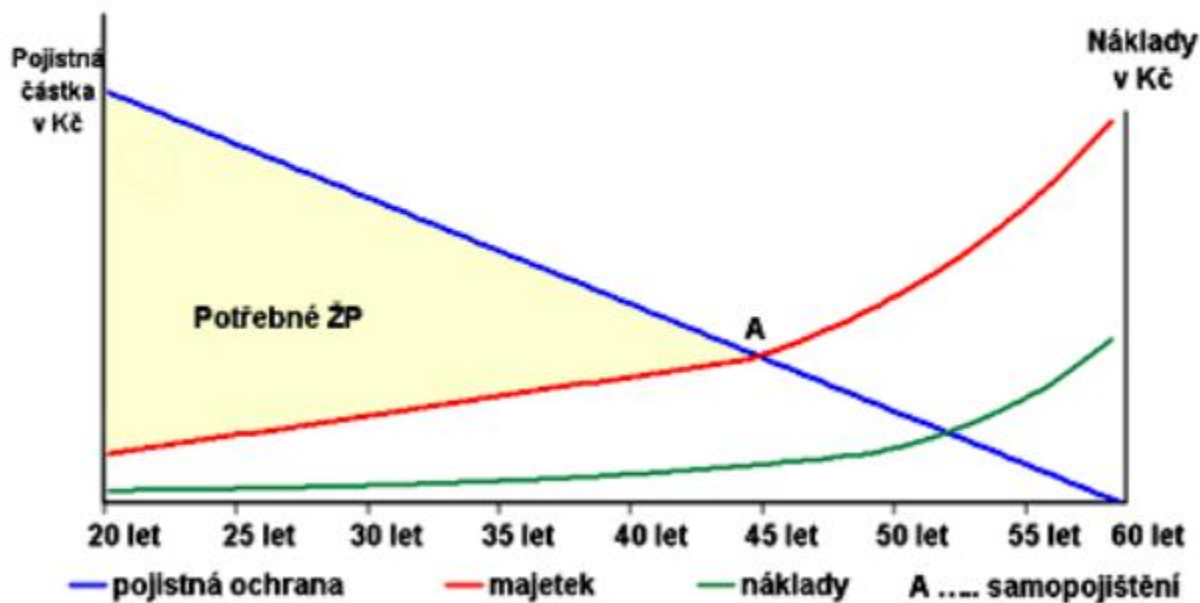
Co, jak a na kolik pojišťovat?

Faktor strachu

- V dnešní době více ze společenského neúspěchu
- Vědomě či podvědomě však stále z životních rizik
- Pojištění rusky = „strachovky“
- Strach mají lidé z nejvíce nápadných rizik. Což však vždy nemusí být riziko významné. Mnoho rizik je obsaženo v hlavních pojištěních a není nutné se speciálně připojišťovat.

Potřeba pojištění

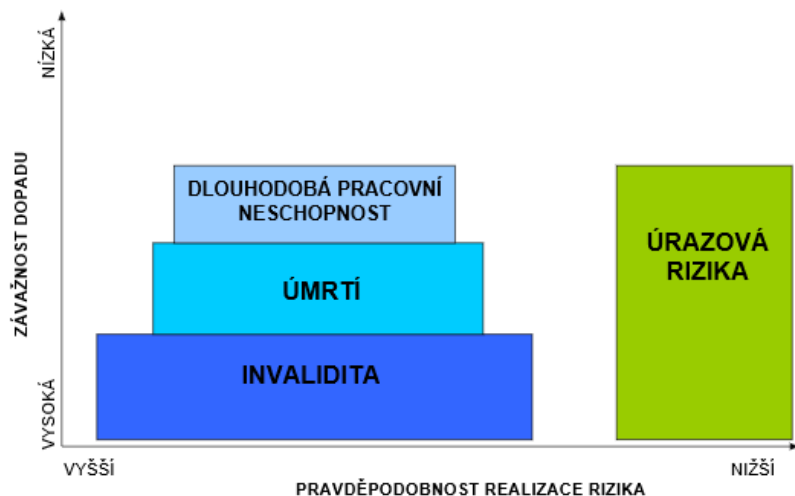

Finanční ztráta v případě úmrtí (a dalších rizik) je v čase klesající, protože:

- Rostou úspory a hromadí se majetek.
- Zkracuje se produktivní období jedince, čímž se snižují celkové očekávané budoucí příjmy, které má pojištění nahradit.
- Úvěry a další dluhy, na které se pojišťujeme, klesají.
- Výše vyplacených pozůstalostních (sociálních) důchodů také klesá.
- Vliv inflace není vzhledem k celkové pojistné částce výrazný a inflace má nejen negativní efekt (např. snižuje reálnou hodnotu dluhů, navyšují se sociální důchody atd.).

Finanční dopad – dle závažnosti

Co a jak pojistit

- Kdyby bylo pojištění zadarmo, pojistíme všechno.
- Sníží se však prostředky pro nejpravděpodobnější riziko = DOŽITÍ.
- „Psychologická“ pojištění.

- Pojištění **invalidity** (téměř každý)
- Pojištění **úmrtí** (někdo finančně závislý)
- Pojištění **dlouhodobé pracovní neschopnosti** (pokud nám nestačí „nemocenská“ + finanční rezerva)
- Ostatní rizika je vhodnější řešit **samofinancováním**

Doporučení pojistných částek (z pohledu manuálů pojišťoven):

- Až trojnásobek čistého ročního příjmu
- Pojistná částka pokryje výdaje rodiny na 5 let
- Typická česká rodina by měla být zajištěna alespoň na 500 000 Kč

- Neexistuje jeden nejsprávnější způsob výpočtu výše pojistných částek životního pojištění.
- Jde do jisté míry o individuální záležitost a zohlednění představ (přání) a životní situace pojištěného klienta.

Odpovědný výpočet pojistné částky by však měl zohlednit všechny následující parametry: příjmy pojištěného klienta a pozůstalých osob, jejich výdaje a závazky, majetek i sociální dávky.

- **Proč?** Pokud by toto vše nebylo zohledněno, mohla by být výsledná částka zbytečně vysoká či naopak nízká. Zatímco pojistná částka stanovená příliš vysoko odčerpává finanční prostředky klienta na zvýšeném pojistném, nízká částka vystavuje klienta či pozůstalé osoby finančnímu riziku.

Metodika EFPA:

Pojistné krytí

Aneb co by měl klient dostat, pokud přijde o závislý příjem.

Klient, který přichází o závislý příjem, by měl dostat majetek (rentu), který bude stačit na pokrytí:

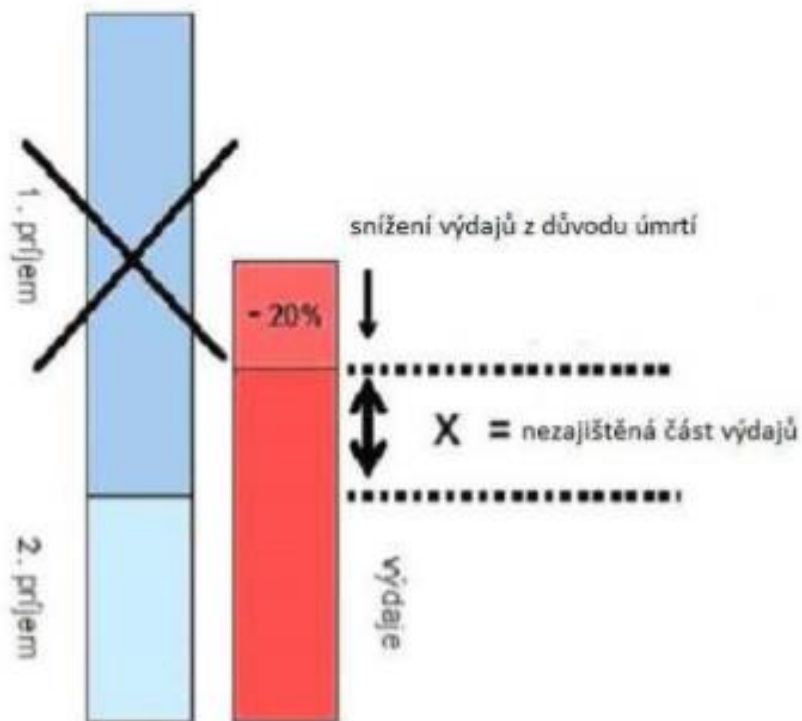
1. dluhů,
2. nezbytných životních nákladů
  - O jaké procento poklesnou výdaje v případě úmrtí je záležitost firemní politiky dané instituce
3. cílů

Formy zajištění

Rodina potřebuje v případě tragické události majetek (rentu), který se bude skládat z následujících zdrojů:

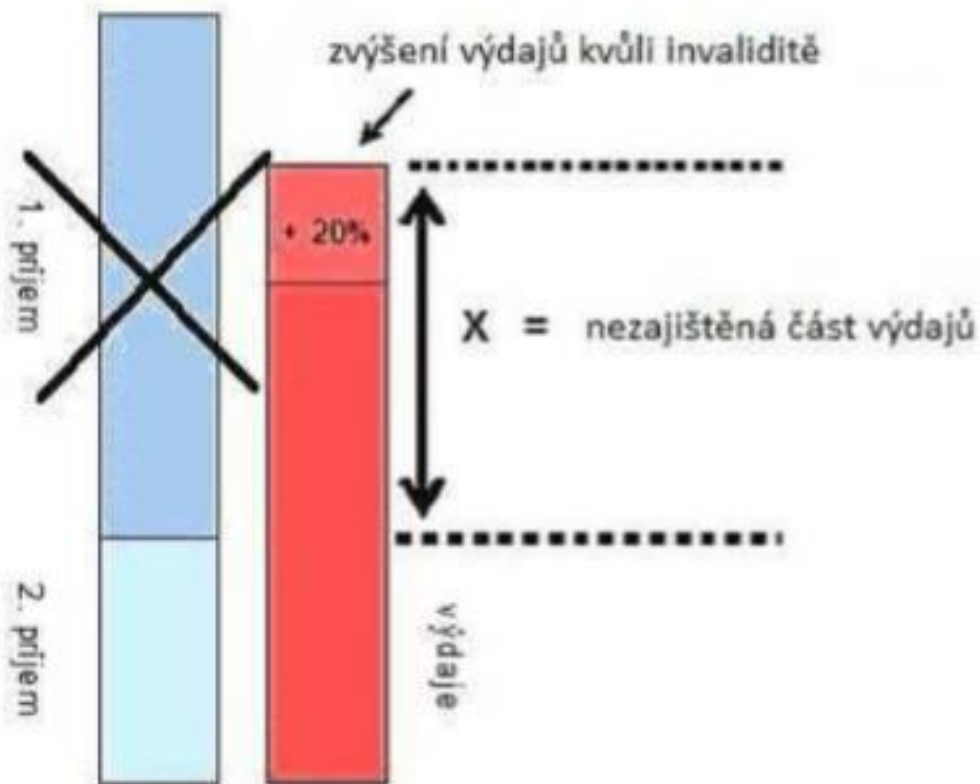
- budoucí příjmy pozůstalého partnera,
- sociální dávky,
- majetek generující příjem (pronájem movitých a nemovitých věcí, příjem z finančních investic, podnikání atd.),
- pojistné plnění vyplaceného pojišťovnou.

Pojistná částka pro případ smrti (metodika EFPA):

8

Pojistná částka pro případ invalidity (metodika EFPA):

Pojistná částka pro případ TNÚ (metodika EFPA):

Pojištění TNÚ

Pojištění TNÚ používáme na pokrytí zbývajících kapitálu. Co se nedá pokrýt obecnou invaliditou, pokrýváme pouze invaliditou úrazem.

Výše plnění: Kolik potřebujeme celkem peněz po odečtení toho, co už je kryto (státní důchod, pojištění plné invalidity)¹¹

Pojistná částka je rovna:

- $\frac{1}{2}$ pojistného plnění v případě rizika TNÚ
  - nepočítá se 100% invaliditou, ale s nižší,
  - chceme, aby cca při 60 % stupni poškození došlo k vyplacení potřebné částky.

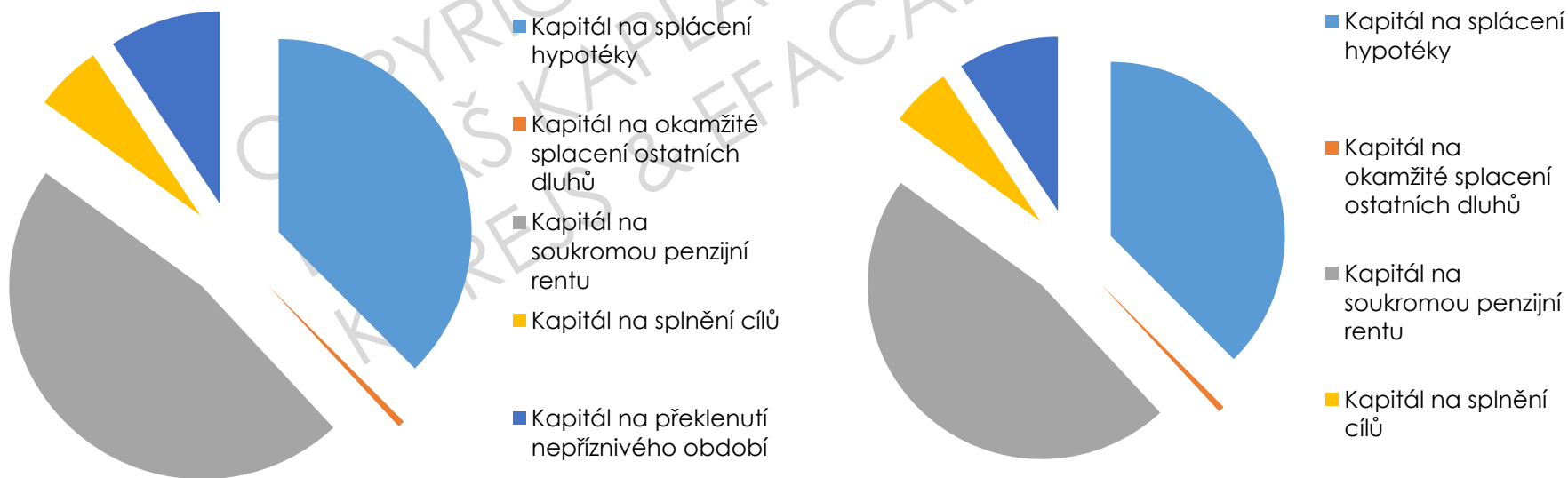
---

¹¹ Při pojištění TNÚ řešíme ty případy, které mají fatální dopad na finanční stav klienta, proto je doporučení EFPA nastavovat pojištění TNÚ od 10% tělesného poškození

Jiný přístup pro stanovení PČ:

- **Potřeby**
- **Zdroje**

Např. potřeby v případě pojištění invalidity a úmrtí

Související témata

- „Přitěžující“ a „polehčující“ okolnosti
- Aktualizace pojistné částky v čase (kdy se potřeba pojištění zvyšuje, kdy snižuje)
- Různé typy pojistných částek v produktech – konstantní, klesající (lineární, dle zůstatku úvěru, dle schématu), důchod
- Opce navýšení pojistných částek.
- **Jak na pojistkách ušetřit?**

Daně a pojištění

- **Zákon o daních z příjmů**

- Osvobození plnění z pojištění osob od daně z příjmu
  - Zdanění příjmů z pojištění osob a výše sazby daně
  - Odečitatelnost pojistného na soukromé životního pojištění od základu daně
  - Osvobození příspěvků zaměstnavatele od daně
-
- Plnění z pojištění osob (např. úmrtí, úrazu, vážné nemoci) je osvobozeno od daně z příjmu fyzických osob. Pojistné plnění z pojištění úmrtí nepodléhá dědické dani.
  - Plnění pro případ dožití z pojištění pro případ dožití, plnění pro případ dožití z pojištění pro případ smrti nebo dožití a plnění pro případ dožití z důchodového pojištění **podléhají zdanění**. Srážková sazba daně činí **15 %**.
  - Jako daňový základ se bere vyplacená pojistná částka (plnění) snižená o zaplacené pojistné, a to včetně pojistného hrazeného zaměstnavatelem.

SOUKROMÉ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

- Výplata pojistného plnění (důchodu nebo jednorázového plnění) je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let
- U pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň na 70 000 Kč
- Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000 Kč, a to i v případě, že poplatník má uzavřeno více smluv s více pojišťovnami. Maximální úspora je tedy 1.800 Kč. Příspěvek zaměstnavatele je daňově uznatelný do částky 30.000 Kč ročně.
- Při nedodržení těchto podmínek z důvodu zániku pojištění nebo dodatečné změny doby trvání pojištění nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjmem jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplaceného pojistného základ daně snížen, s výjimkou pojistných smluv, u nichž nebude **vyplaceno pojistné plnění nebo odbytné a zároveň rezerva, kapitálová hodnota nebo odkupné** bude převedeno na novou smlouvu soukromého životního pojištění splňující podmínky pro uplatnění nezdanitelné části základu daně.

PRAKTICKÉ OTÁZKY

- Změny od 1. 1. 2017
- Jaké produkty jsou pro daňové výhody vhodné
- Proces převodu na jinou smlouvu
- Daňové přiznání
- Částečné výběry

Právní minimum

- **Trojí právní úprava, kterými se pojistné smlouvy řídí dle data uzavření:**

- smlouvy uzavřené do roku 2004 – občanský zákoník
(zák. č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších novel)
  - smlouvy uzavřené od roku 2005 do roku 2013
(zák. o pojistné smlouvě č. 37/2004 Sb.)
  - smlouvy uzavřené od 1.1. 2014
(„nový“ občanský zákoník, zák. č. 89/2012 Sb.), nejde o revoluci, spíše o zpřesnění některých ustanovení a dílčí novinky
ROZDÍLY: terminologie, zánik pojištění, práva a povinnosti, některé definice vypuštěny
- Datum uzavření pojistné smlouvy nemusí být vždy rozhodující. Postupný přechod na novou úpravu (za účelem sjednocení právního režimu) formou dodatků např. u změnových formulářích atd.
- **Další právní úprava:** zákon o pojišťovnictví č. 277/ 2009 Sb, vyhláška č. 434/ 2009 Sb., k provedení některých ustanovení zákona o pojišťovnictví, zákony k povinným pojištěním; zákon č. 586/ 1992 Sb., o daních z příjmů

Pořadí důležitosti práva

1. NOZ – hlava I. (základní zásady soukromého práva + základní úprava pro povinná pojištění – par. 2779 – 2781 NOZ)
2. Speciální zákony k povinně smluvním pojištěním
3. Kogentní ustanovení NOZ (např. některá práva a povinnosti)
4. Ustanovení pojistné smlouvy
5. Zvláštní pojistné podmínky
6. Všeobecné pojistné podmínky
7. Dispozitivní ustanovení NOZ

Nová terminologie

- Pojistná smlouva patří mezi **smlouvy odvážné** (aleatorní), kdy prospěch a nepospěch každé ze stran závisí na nejisté události (dále sázka, hra a los)
- Odvážnost pojištění spočívá v nejistotě co do vzájemného hodnotového poměru mezi plněním a protiplněním. Pojištění však na rozdíl od ostatních odvážných smluv má nespekulativní charakter (nutnost doložení pojistného zájmu).
- Na pojištění uzavíraná se spotřebitelem se uplatňují i ustanovení o spotřebitelských smlouvách a o finančních službách:
- Např. Povinnost sdělit celkovou cenu poskytované služby včetně všech poplatků, jakož i daní placených prostřednictvím podnikatele a jiných souvisejících nákladů; nelze-li přesnou celkovou cenu určit předem, pak veškeré údaje o způsobu výpočtu konečné ceny umožňující spotřebiteli si tuto cenu ověřit.

Pojistný zájem

- Pojistný zájem = oprávněná potřeba ochrany před následky pojistné události, podmiňuje vznik a trvání pojištění
- Důvodem má být vyloučení zneužití pojištění ke spekulativním účelům, obohacení atd.
- Zanikne-li pojistný zájem, zaniká také pojištění (NOVINKA oproti ZPS)
- Pojistník má pojistný zájem na vlastním životě a zdraví, na vlastním majetku
- Pojistník může mít zájem na životě jiné osoby, vyplývající ze vztahu k této osobě, který může vyplývat z příbuzenství nebo být podmíněn prospěchem či výhodou z pokračování jejího života, pokud tyto skutečnosti osvědčí (např. pojištění dlužníka)
- Pojistník může mít zájem na majetku jiné osoby, pokud osvědčí, že by mu bez jeho existence a uchování hrozila přímá majetková ztráta (např. pojištění domácnosti v pronajatém bytě)
- Smlouva je neplatná od počátku, pokud pojišťovna věděla o neexistenci pojistného zájmu nebo musela vědět; pokud pojistník pojistil vědomě neexistující pojistný zájem a pojišťovna nevěděla či nemohla vědět, tak má pojišťovna nárok na pojistné
- Dal-li pojištěný souhlas, má se za to, že byl pojistný zájem prokázán.
- Výjimka: pojištění budoucího pojistného zájmu, např. u pojištění majetku (kupuji dům)
- Pozn. vyžaduje se po pojistníkovi

Obmyšlená osoba

- Životním pojištěním lze obejít právní úpravu dědického práva
- Určuje pojistník, jménem nebo vztahem k pojištěnému
- Až do vzniku pojistné události může pojistník obmyšleného měnit (jen se souhlasem pojištěného); změna je účinná dnem doručení sdělení pojišťovně
- Je-li určeno více osob, má se za to, že jsou podíly stejné

Pokud není obmyšlená osoba určena, tak se postupuje v následujícím pořadí:

- 1. Manžel pojištěného
- 2. Děti pojištěného
- 3. Rodiče pojištěného
- 4. Dědici pojištěného

NOVINKA: institut neodvolatelného určení obmyšleného u manžela/ky či předka/potomků, musí být napsáno neodvolatelně, (v případě rozvodu zaniká, musím se rozvést, jinak nelze změnit)

Obmyšlená osoba

- Protože pojistné plnění není předmětem dědictví, nezakládá se jeho nabytím pro nabyvatele odpovědnost za zůstavitelovy dluhy ani za přiměřené náklady pohřbu. Ustanovení závěti, kterým by zůstavitel zamýšlel pojistným plněním naložit odchýlně od úpravy v občanském zákoníku, by bylo pro rozpor se zákonem neplatné.
- Ten, jemuž má smrtí pojištěného vzniknout právo na plnění pojišťovny, toto právo však nenabude, způsobil-li pojištěnému smrt úmyslným trestným činem, pro který byl soudem uznán vinným.
- **Předmětem dědictví bez zákonných omezení – jako kterákoliv jiná pohledávka – jsou však jiné druhy pojištění (jako je pojištění majetku, pojištění odpovědnosti za škodu, jakož i jiné pojištění osob než pojištění pro případ smrti, např. úrazové pojištění), a to v případě, že nárok na pojistné plnění vznikl za života zůstavitele a nebyl do jeho smrti vyplacen.**

Vznik pojištění

- Obecná lhůta k přijetí nabídky (návrhu) činí 1 měsíc od dne doručení druhé straně, resp. 2 měsíce, je-li uzavření smlouvy podmíněnou lékařskou prohlídkou (v nabídce může být uvedena jiná lhůta). Nabídku lze přijmout i včasným zaplacením pojistného, které je uvedeno v nabídce.
- Považuje-li se odpověď na nabídku za nový návrh, platí, že byl odmítnut, nepřijme-li jej druhá strana do 1 měsíce ode dne doručení.
- Pojištění vzniká ke dni, který je v pojistné smlouvě (návrhu) uveden jako den vzniku pojištění. Není-li doba vzniku pojištění ujednána, vzniká pojištění dnem následujícím po dni, ve kterém byla uzavřena pojistná smlouva.

Zánik pojištění

1. Uplynutím pojistné doby nebo dohodou

Dohodne-li se pojišťovna s pojistníkem na zániku pojištění, může zaniknout k dohodnutému datu. Podmínkou platnosti dohody je ujednání ohledně vzájemného vyrovnání.

2. Výpověď ze strany pojistníka či pojišťovny

Pojištění lze vypovědět minimálně 6 týdnů před koncem pojistného období. Pojištění pak zaniká ke konci pojistného období. Pojišťovně je zakázáno vypovědět životní pojištění.

Zákon umožňuje „**rychlou výpověď**“ – do 2 měsíců od uzavření pojistné smlouvy, výpovědní lhůta od doručení pojišťovně činí 8 dní. Pojišťovna má nárok na pojistné do zániku pojištění.

Zánik pojištění

Pojištění lze vypovědět do 3 měsíců ode dne oznámení pojistné události, výpovědní lhůta je 1 měsíc. Pojišťovna má nárok na pojistné do konce pojistného období, ve kterém nastala pojistná událost.

Zákon umožňuje „rychlejší výpověď“ i při převodu pojistného kmene k jiné pojišťovně nebo když pojišťovně bylo odňato povolení k pojišťovací činnosti nebo pojišťovna použila k výpočtu pojistného zakázané hledisko.

3. Uplynutím lhůty v upomínce (samotné nezaplacení pojistného nepostačuje)

Za předpokladu, že pojišťovna poslala upomínku, ve které pojistníka poučila, že pojištění zanikne, nebude-li pojistné zaplacené v uvedené lhůtě, min. 1 měsíc ode dne doručení upomínky. Právo pojišťovny na nezaplacené pojistné se promlčuje až po 3 letech od jeho splatnosti.

4. Odstoupení od pojistné smlouvy

Pojišťovna může odstoupit, když pojistník nebo pojištěný poruší úmyslně nebo z nedbalosti povinnost zodpovědět dotazy pravdivě a úplně (v odpovědi nebylo zatajeno nic podstatného). Pojišťovna však musí prokázat, že by jinak smlouvu neuzavřela.

Zánik pojištění

Pojistník může odstoupit od smlouvy, pokud mu pojišťovna nezodpověděla jeho písemné dotazy pravdivě a úplně (při jednání o uzavření smlouvy nebo změně smlouvy). Rovněž do 14 dní při uzavření smlouvy na dálku (neplatí pro cestovní pojištění kratší než 1 měsíc).

Právo na odstoupení je jen po dobu 2 měsíců ode dne, kdy bylo zjištěno nebo muselo být zjištěno porušení výše uvedené povinnosti.

Vrací se zaplacené pojistné snížené o případné plnění. Pokud odstupuje pojišťovna, tak se navíc odečítají náklady spojené se vznikem a správou pojištění.

Odstoupení bez udání důvodu – u smluv na dálku; u ŽP novinka – možnost odstoupit od smlouvy bez udání důvodu do 30 dní, a to neohledně na způsob (poplatky)

5. Jiné důvody zániku

Zánik pojistného zájmu (právo na pojistné do ohlášení), pojistného nebezpečí, dnem smrti pojištěné osoby či zániku pojištěné právnické osoby bez právního nástupce, nebo dnem odmítnutí plnění pojišťovnou.

Nahlášení změny vlastnictví pojištěného majetku (dříve u některých produktů automaticky zaniklo) – zaniká pojištění, pokud nebylo v podmínkách uvedeno, že nezaniká. Právo na pojistné do ohlášení (co nejdříve ohlásit).

Zánik z důvodu nesouhlasu s nově navrženou výší pojistného na další pojistné období (viz dále).

Další témata

Základní terminologie
Pojistné období
Změna pojistného rizika
Množné pojištění
Exekuce
Promlčecí lhůty

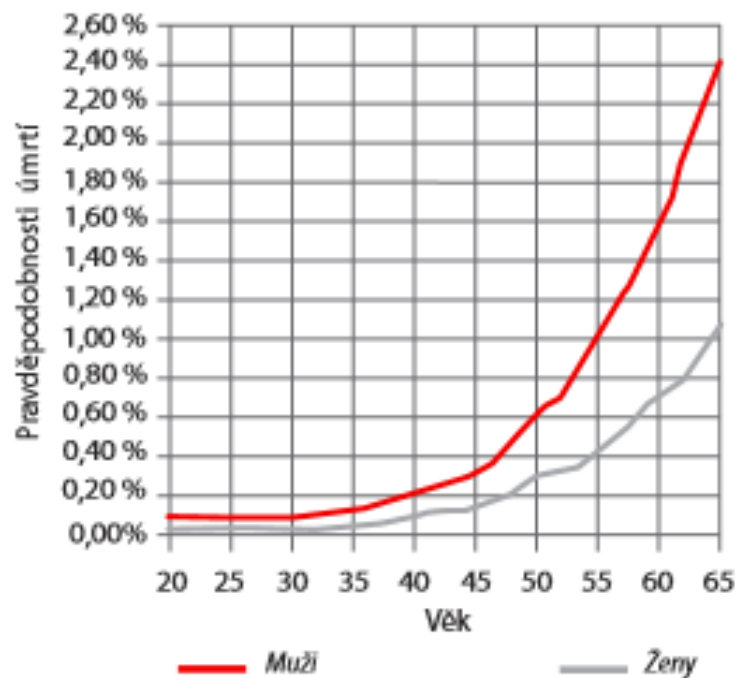
COPYRIGHT DUŠAN ŠÍDLO &
LUKÁŠ KAPLAN & MICHAL
KOREJS & EFACADEMY

Pojistné právo v praxi

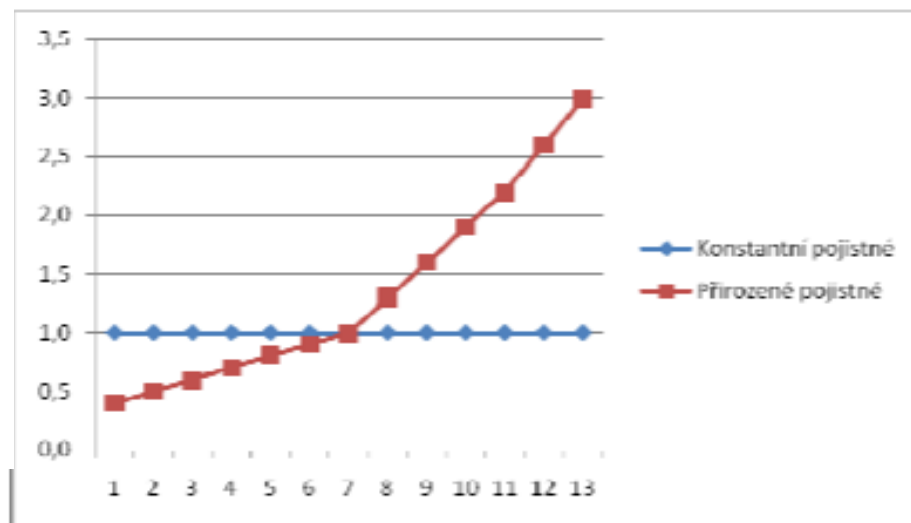
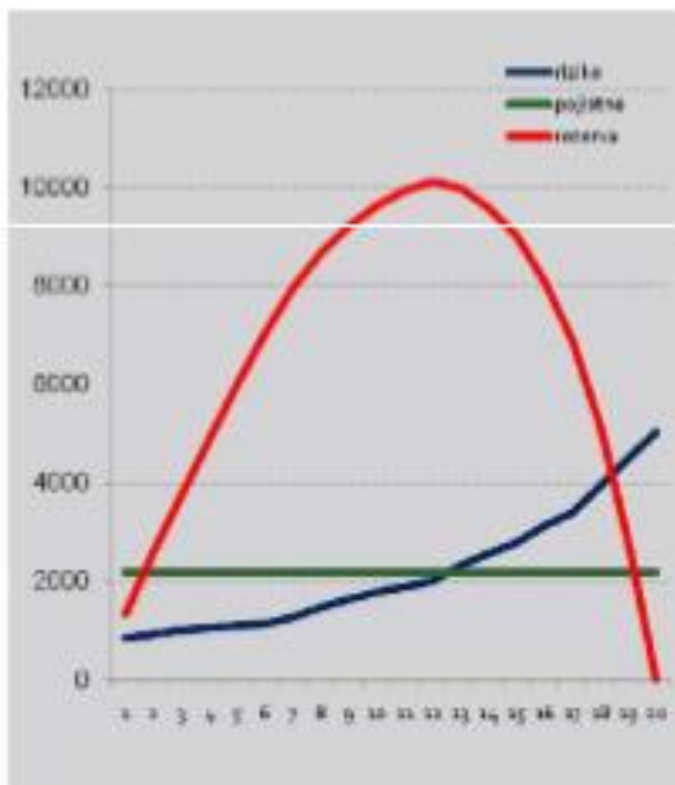
- Návrh pojistné smlouvy vs pojistná smlouva
- Předběžné krytí – výhody, nevýhody
- Práva a povinnosti pojištěných
- Práva a povinnosti pojišťovny
- Méně časté možnosti ukončování pojistných smluv

Základy pojistné matematiky

- Úmrtnostní tabulky - ukázka
- Netto (ryzí, čisté) pojistné vs. brutto (hrubé, celkové) pojistné
- Pravděpodobnost úmrtí
- Faktory ovlivňující výši pojistného („slevy místo zohlednění pohlaví“)
- Aktuální situace na trhu

- Konstantní pojistné, přirozené pojistné**

Konstrukce pojistného	Výhody	Nevýhody
Konstantní pojistné	rovnoměrné rozložení nákladů v čase	od počátku se platí vyšší sazba, než je potřeba z pohledu rizika, peníze zaplacené navíc při předčasné výpovědi zpátky již pojistník nedostane
Přirozené pojistné	nízké počáteční splátky pojistného, neplatí se nic navíc – klient dostane jen to, co si zaplatí	nutno počítat s růstem pojistného

- **Technická úroková míra**

= úroková míra, kterou používají pojišťovny při výpočtu pojistného v životním pojištění (zohlednění časové hodnoty peněz).
= zhodnocení rezervy pojistného, na které má pojistník smluvní nárok.

- Maximální výše technické úrokové míry je v ČR regulována vyhláškou. Aktuálně činí max. 1,3 % ročně (od roku 2015).
- Různé typy TÚM z pohledu možnosti změny výše pojišťovnou.

Na jaké pojistky se regulace TÚM nevztahuje:

- Investiční životní pojištění
- Jednorázově placené pojistné pro smlouvy s dobou trvání do 8 let.
- Důchodové pojištění v době výplaty pojistného plnění (penze)

Jak se různé TÚM a úroková míra na spořicí účtu?

- **Kapitálová hodnota (rezerva pojistného)**

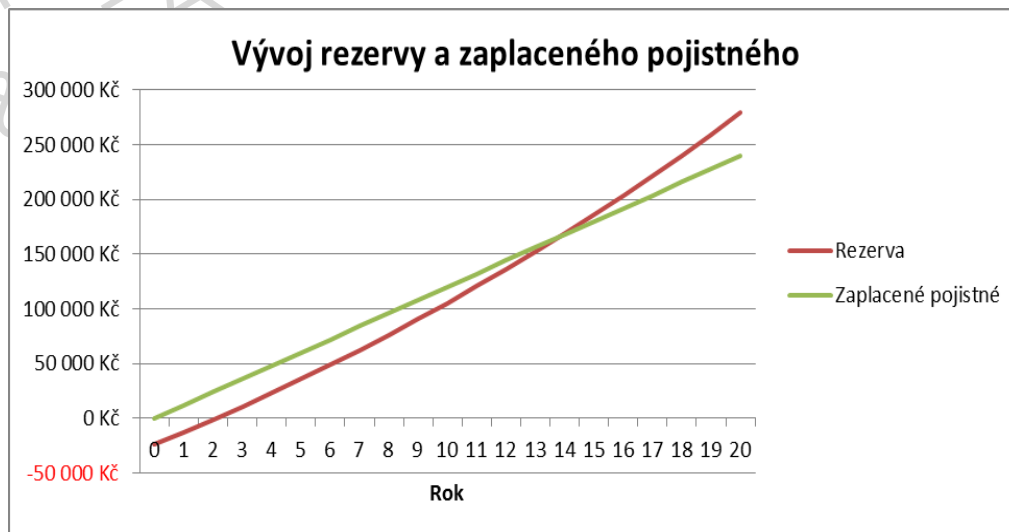
= označována jako pojistně-technická nebo matematická, aby byla odlišena od ostatních rezerv pojišťovny

= při investování technických rezerv dbát na prvním místě zásady bezpečnosti, dále výnosnosti, likvidity a diverzifikace.

- Pojišťovny proto investují rezervy z velké většiny do dluhopisů. Rezerva pojištění se vyvíjí různě dle druhu životního pojištění a konkrétního produktu (u IŽP závisí na fondu).

- Každá smlouva rezervotvorného pojištění je však od svého počátku v dluhu

- **Odkupné - % z rezervy**

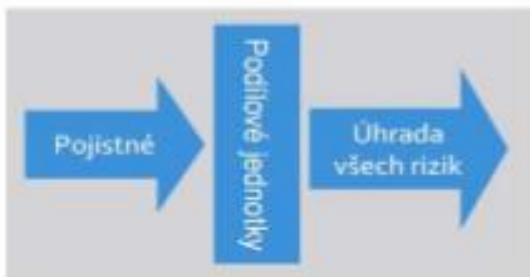

- **Odlišnosti investičního životního pojištění**

Dva přístupy v IŽP

„VŠE DO JEDNOTEK“

- Celé pojistné je investováno do podílových jednotek. Všechna rizika jsou hrazena z jednotek.

„PŘIPOJIŠTĚNÍ ZVLÁŠT“

- Část pojistného je investována, část použita přímo na rizika.

- **Sazebníky**
  - Poplatky z pojistného – UKÁZKA (různé typy poplatků)
  - Rizikové pojistné
- **Zjednodušený model vývoje účtu pojistníka IŽP**

COPYRIGHT DUŠAN ŠÍDLO &
LUKÁŠ KAPLAN & MICHAL
KOREJS & EFACADEMY

Co je akumulovaný dluh?

Pokud hodnota běžných podílových jednotek na účtu pojistníka nepostačuje na úhradu ujednaných poplatků a rizikového pojistného za pojištění pro případ smrti, vzniká tzv. akumulovaný dluh.

Pojišťovna je oprávněna tento akumulovaný dluh odečíst od vypláceného pojistného plnění v případě dožití nebo odkupného.

Pojišťovna může požadovat navýšení pojistného po uplynutí určité doby. Délka této akceptace se různí mezi produkty.

Pojišťovna nemůže požadovat doplacení dluhu při ukončení smlouvy se zápornou kapitálovou hodnotou.

Jaké jsou varianty řešení tohoto problému? Vyplatí se?

Jak funguje investiční složka pojištění?

Interní a externí fondy. Nákup podílových jednotek a poplatky.

Změna alokace pojistného a přesun mezi fondy. „Zkonzervativnění“.

Typy fondů a nabídka na trhu.

Investiční riziko nese pojistník.

Regulace – tvorba primární legislativy – stát – Ministerstvo financí

Dohled – tvorba sekundární legislativy a vlastní výkon povolovacích a kontrolních činností – Česká národní banka – sektorový dohled

Možnosti stížností klientů:

- Pojišťovna
- Finančně-poradenská společnost, asociace finančních poradců
- Finanční arbitr (až když pojišťovna odmítne, pro spory ze životního pojištění)
- Česká obchodní inspekce (až kdy pojišťovna odmítne, pro spory z neživotního pojištění)
- Česká národní banka (soulad s veřejnoprávní normou, nemá požadovaný efekt)
- Soud (nutnost zaplatit soudní poplatky)
- Právní společnosti (pozor na neférové, rozdíly jsou v odbornosti a nákladech, paušální poplatek či procentní podíl na plnění)

Nejefektivnější cesta Finanční arbitr a ČOI, pro neznalé v kombinaci s právníky.

Další praktické otázky

Jak se různé konstrukce kapitálového životního pojištění od investičního pojištění? Jak zjistit výhodnost („výnosnost“) „staré“ smlouvy životního pojištění?

Jak porovnat výši rizikového pojistného u produktů, které mají připojištění formou přirozeného pojistného a které mají formou konstantního pojistného?

Jaké jsou varianty konstrukce pojistné částky? Jak porovnávat IŽP a (RŽP + investice do podílového fondu)?

Jaké jsou veškeré poplatky spojené s investičním životním pojištěním a jak se mění nákladovost v čase? Jaký nákladový ukazatel odpoví na otázku, které pojištění je levnější?

Je pojištění nastavené do 75 let věku klienta vždy poškozením?

Je lepší rizikové životní pojištění nebo investiční životní pojištění?

Flexibilita pojištění

- Možnost potlačení investiční složky
- Minimální pojistné
- Platební prázdniny
- Splacený stav
- Částečný odkup
- Mimořádné pojistné

Příklady správného a nesprávného využití flexibilních možností IŽP.

Téma přepojišťování

Co je a není přepojišťování?

Jaké formy konverze životního pojištění pojišťovny používají?

Kdy je změna smlouvy (ne)výhodná?

Při změně pojistné smlouvy je třeba dát pozor zejména na:

- **Nutnost dodanění**
- **Změnu zdravotního stavu klienta**
- **Čekací doby**
- **Přechod na nové sazby rizik**
- **Poplatky**
- **Změnu (zhoršení) pojistných podmínek**

Srovnávací ukazatele v pojištění

- PER = Product Expense Ratio
  - TANK = Typická Absolutní Nákladovost Konstrukce
  - aTANK = anuizovaná verze TANK
  - RiY = Reduction in Yield
  - SUN = Standardizovaný ukazatel nákladovosti
-
- RIP = Ryzí index pojištění
  - RUP = Rating úrazového plnění

Ukazatelé nákladovosti – PER, TANK, RiY

- Definice
- Interpretace
- Rozdíly

- Výhody
- Nevýhody

COPYRIGHT DUŠAN ŠÍDLLO &
LUKÁŠ KAPLAN & MICHAL
KOREJS & EFACADEMY

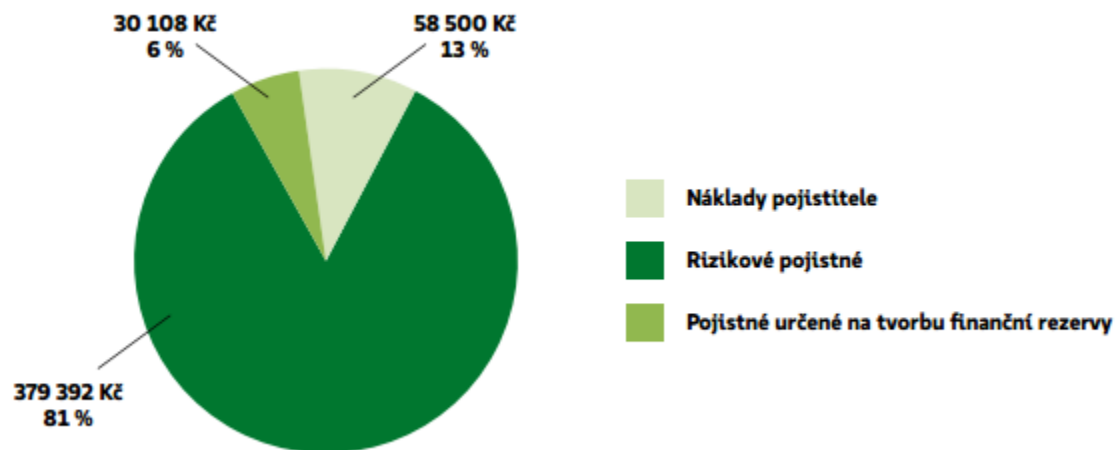
Ukazatel SUN

- Ukazuje rozložení placeného pojistného
- Dává přehled o struktuře pojistného (kolik a kam se platí)
- Rozkládá přijaté pojistné na rizikové pojistné, pojistné k investování a náklady pojistitele

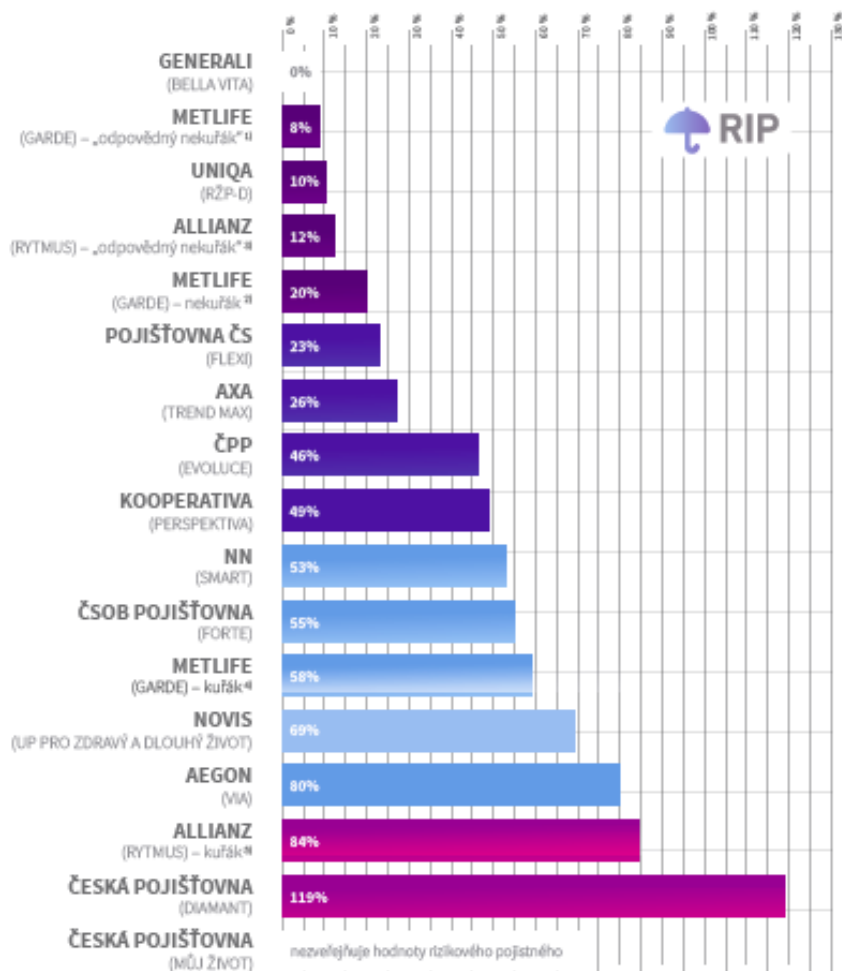
Kde se neuvádí?

- Kde se nic nezhodnocuje (např. RŽP)
- Kde se pouze investuje (IŽP bez pojistné ochrany)
- Kde jasně dané (KŽP)

Jaké jsou nevýhody? Nezohledňuje náklady fondu.

Přehled nákladovosti IŽP

VÝLUKY / POJIŠTOVNY	AEGON VIA	ALLIANZ RYTMUS RISK	ČSOB FORTE	GENERALI BELLA VITA	KOOP 7BN	KP ELÁN	METLIFE GARDE	PČS FLEXI	UNIQA RŽP-D
POJIŠTĚNÍ OBECNÉ SMRTI									
Nemoci a příznaky nemocí před počátkem pojištění	✓	✓	✓	!	✓	✓	✓	!	✓
Alkohol - smrt úrazem	✓	✗	!	!	✓	✗	✓	✓	!
Sebevražda	✓	✓	!	!	✓	✓	✓	✓	✓
Rizikové sporty a aktivity	✓	✓	✓	!	✓	✓	✓	✓	✓
Onemocnění v konečném stádiu	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗
Teroristické činy	✗	✗	✗	!	✗	✗	✓	!	!
Jaderné záření	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗
POJIŠTĚNÍ INVALIDITY									
Nemoci před uzavřením pojištění	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	!	✓
Státní invalidní důchod zaručuje plnění	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✗
Kratší čekací doba než 2 roky	!	!	✓	!	✗	!	✓	!	!

Plní pojišťovna, když....?	VÁHA
Plní pojišťovna, když smrt souvisí s dřívější nemocí?	50
Plní pojišťovna, když smrt souvisí s alkoholem?	20
Plní pojišťovna za smrt při rizikových sportech?	10
Plní pojišťovna za sebevraždu po uplynutí čekací doby?	5
Plní pojišťovna ještě před smrtí při konečném stádiu onemocnění?	5
Plní pojišťovna při úmrtí při teroristickém činu, do kterého se pojištěný aktivně nezapojoil?	5
Plní pojišťovna i v jiných nestandardních případech?	3
Plní pojišťovna za smrt v důsledku jaderného záření?	2

DUŠAN ŠÍDLA & LUKÁŠ KAPLAN & MICHAL KOREJS

POJIŠTOVNA	HODNOTA RUP
ALLIANZ RYTMUS	100%
METLIFE GARDE	95%
GENERALI BELLA VITA	83%
PČS FLEXI	70%
UNIQA RŽP-D	68%
ČPP EVOLUCE	68%
NN SMART	65%
ČSOB FORTE	61%
KOOPERATIVA 7BN	60%
ČP MŮJ ŽIVOT	53%

Příklady

- Výpočet pravděpodobnosti úmrtí a výše netto pojistného
- Výpočet pojistné částky
- Výpočet výše poplatků
- Výpočet vybraného nákladového ukazatele
- Výpočet efektivního úroku

Pomocné výpočty:

Převod důchodu na jednorázovou částku a zpět

Pojistné podmínky

CO ZMĚNIL NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK?

ZLEPŠENÍ ČITELNOSTI PODMÍNEK, ALE:

- Podmínky jsou stále dlouhým textem (i více než 60 stran), pro laika nadále složité.
- Předmluvní informace („Klíčové informace o pojištění“) obvykle nezahrnují veškeré podstatné informace, nejsou kompletně shrnující ani sjednocené. **Podmínky se musí číst celé.**
- Od většiny ustanovení zákona se lze v pojistných podmínkách odchýlit ve prospěch i neprospěch pojištěných.

— 8

Výluky – širší definice

BĚŽNÁ DEFINICE:

- Vybrané **příčiny pojistných událostí**, které jsou **vyňaty z pojistného krytí**.
- Vybrané **věci nebo rizika**, které jsou **vyňaty z pojistného krytí**.

ŠIRŠÍ DEFINICE:

- Pro účely této prezentace považuji za „výluky“ i **snížení pojistného plnění či jiná omezení** daného produktu ve srovnání s konkurenčními produkty.

Výluky nemusí být uvedeny výslovně v jednom odstavci podmínek, mohou být skryty v definicích pojistných událostí, oceňovacích tabulkách atd.

„Skryté“ výluky

- Pojistným nebezpečím je např. „**nemoc nebo úraz**“ a v podmínkách je uvedena definice nemoci:

„Změna fyzického zdraví pojištěného, kterou pojištěný onemocněl poprvé po datu uzavření tohoto pojištění“.

„Změna zdravotního stavu infekčního nebo neinfekčního původu, která objektivně přesahuje fyziologické normy klinického tělesného nálezu a tělesných funkcí, vykazuje změny mimo fyziologickou mez při vyšetření laboratorními nebo zobrazovacími metodami“.

„Skryté“ výluky – příklady z podmínek

*„Invalidita, která pojištěnému úplně znemožňuje vykonávat jakékoli zaměstnání, povolání nebo práci přinášející výdělek nebo zisk a je na konci tohoto období lékařsky uznána jako **konečná a trvalá**. **Pojišťovna má výhradní právo uznat pojištěného úplně trvale invalidním na základě lékařského vyšetření.**“*

*„Míru poklesu soustavné výdělečné činnosti určuje **výhradně pojišťovna na základě tabulky**, která stanovuje míru poklesu výdělečné činnosti. Tabulka pro posouzení je k nahlédnutí v sídle pojišťovny.“*

Na co si dát pozor při studiu pojistných podmínek?

- Předmluvní informace neobsahují veškeré klíčové informace!
- Definice pojistných událostí („skryté výluky“).
- Nesourodé podmínky (hlavní tarif, připojištění).
- Ustanovení pojistné smlouvy.

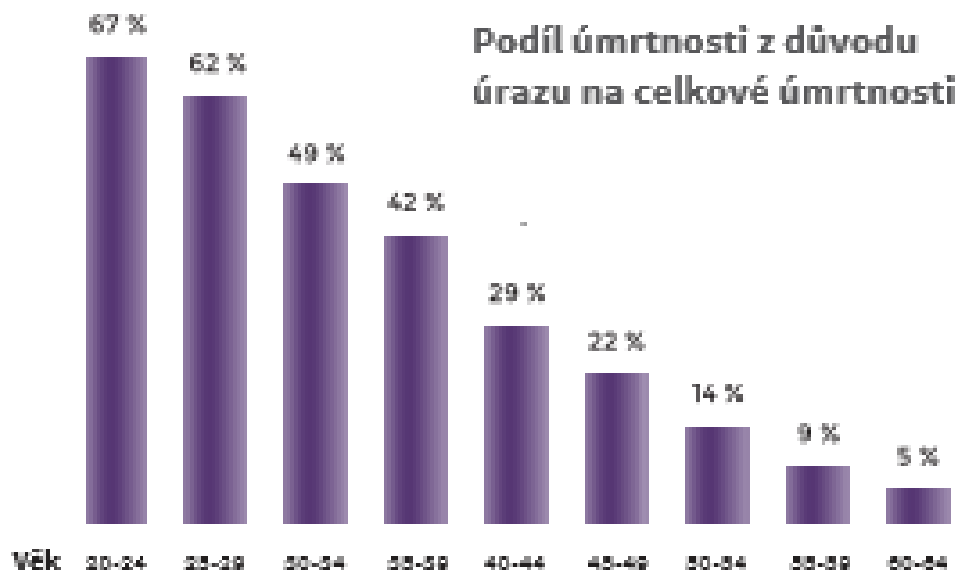
Výluky v pojištění smrti

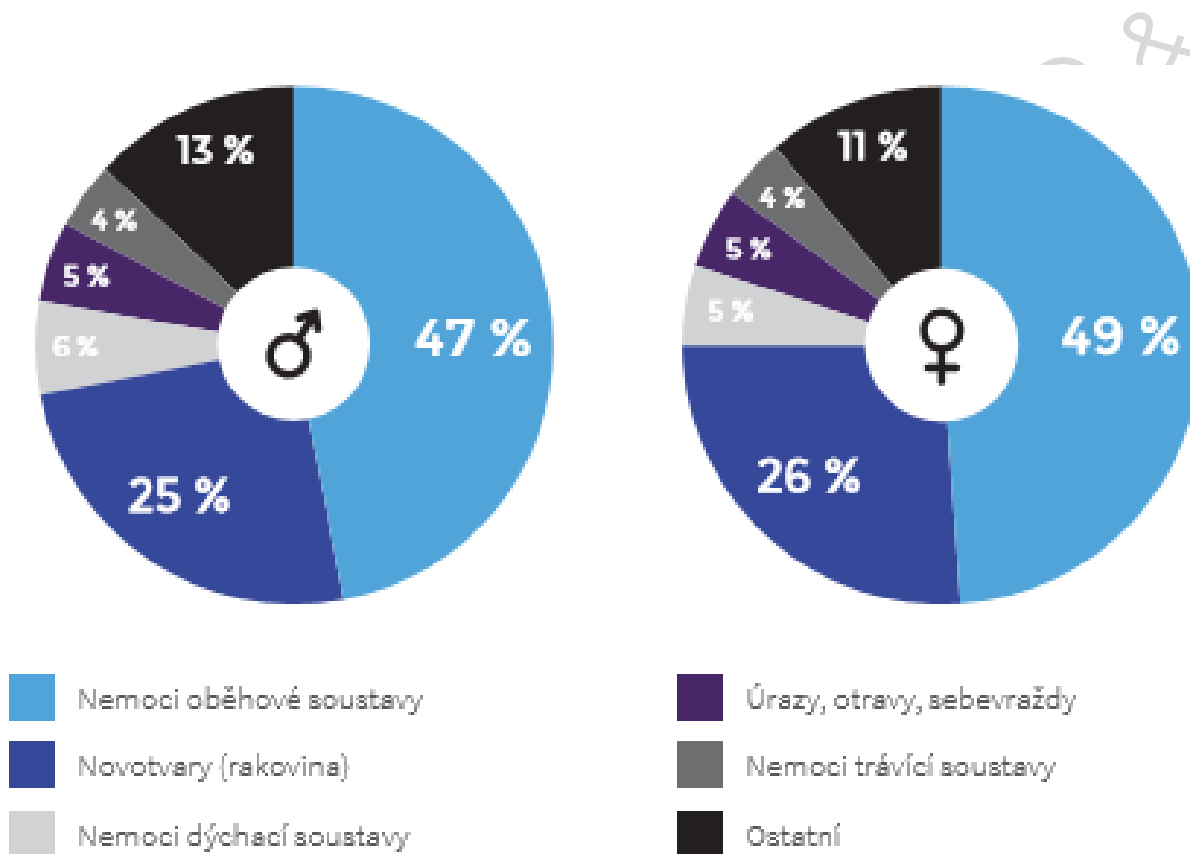

Stačí pojištění úmrtí úrazem?

Nestačí. Někteří mají přesto pojištění smrti následkem úrazu v oblibě. Je levné a úrazů se obáváme.

Úmrtí následkem úrazu je dle statistik méně časté než nemocí.

Smrt úrazem – sebevraždy, autonehody atd.

- **Výluka na úmrtí související s nemocí existující před počátkem pojištění**

Pokud by úmrtí souviselo s nemocí (či jejími příznaky), která již byla přítomna před počátkem pojištění, pojišťovna by odmítla plnění. Čekací doba.

- **Výluka na úmrtí související s požitím alkoholu pojištěného**

3 rozdílné přístupy:

- 1) Pojišťovna má právo **odmítnout pojistné plnění**, pokud příčinou úmrtí bylo požití alkoholu.
- 2) Pojišťovna vyplátí **pojistnou částku v plné výši** za předpokladu, že pojištěný jinému nezpůsobil těžkou újmu na zdraví nebo smrt.
- 3) Pojišťovna má právo **snížit plnění až o polovinu**, pokud to okolnosti odůvodňují (např. Uniqa RŽP-D).

- **Výluka na sebevraždu**

Čekací doba 2 roky. Občas pojišťovny krátí plnění (až o polovinu, přiměřeně atd.)

- **Výluka na úmrtí související s rizikovými sporty a aktivitami. Výluka na úmrtí při závodech motorových vozidel a tréninkových jízdách.**

- **Výluka na úmrtí související s teroristickými činy, povstáním, občanskými nepokoji, válkou, jaderným zářením atd.**

- **Výluka na konečné stádium onemocnění (tzv. terminal illness).**

- **Nestandardní výluky**

HIV. Epidemie a pandemie. Vrozené vady. Vybraná riziková povolání, např. artista, krotitel divoké zvěře.

- **OPCE (NAVÝŠENÍ PČ BEZ ZKOUMÁNÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU)**

VYBRANÉ OTÁZKY K POJIŠTĚNÍ ÚMRTÍ

Jaké jsou varianty pojistných částek?

Jak se dozvědět o vzniku nároku na plnění?

Jaké doklady jsou ze strany pojišťoven vyžadovány?

Jak by mělo vypadat optimální pojištění úmrtí?

Výluky v pojištění invalidity

Rozdíly v pojištění invalidity

- Výluka na nemoci související se zdravotním stavem před počátkem pojištění.
- Plnění v případě psychických a psychiatrických diagnóz.
- Vazba na státní systém (uznání invalidity, přiznání invalidního důchodu, dřívější plnění) a přezkoumávání zdravotního stavu ze strany pojišťovny.
- Splatnost pojistného plnění, zálohové plnění.
- Čekací doba.
- Zkoumání příjmu.
- Invalidita při provozování rizikových sportů a při rizikovém povolání.
- Invalidita v souvislosti s požitím alkoholu.
- Invalidita v důsledku spáchání neúmyslného trestného činu.
- Vypověditelnost.
- Daňová (ne)uznatelnost.
- Nestandardní výluky.

Vybrané otázky k pojištění invalidity

Jaký je rozdíl mezi všeobecnou invaliditou a profesní invaliditou?

Mezi invaliditou a bezmocností?

Jaká je státní definice invalidity a jak je posuzována?

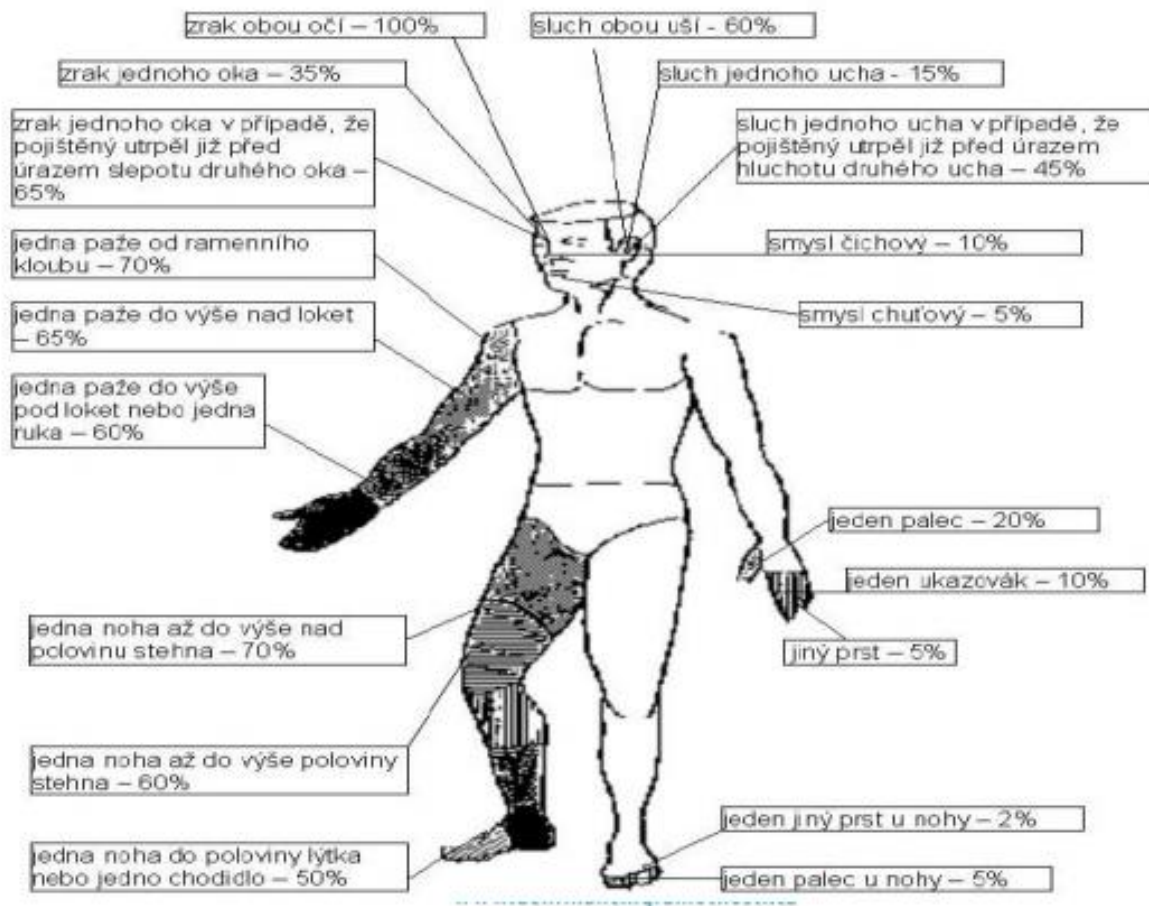
Jak by mělo vypadat optimální pojištění invalidity?

LUKÁŠ
KOREJS

Výluky v pojištění úrazu

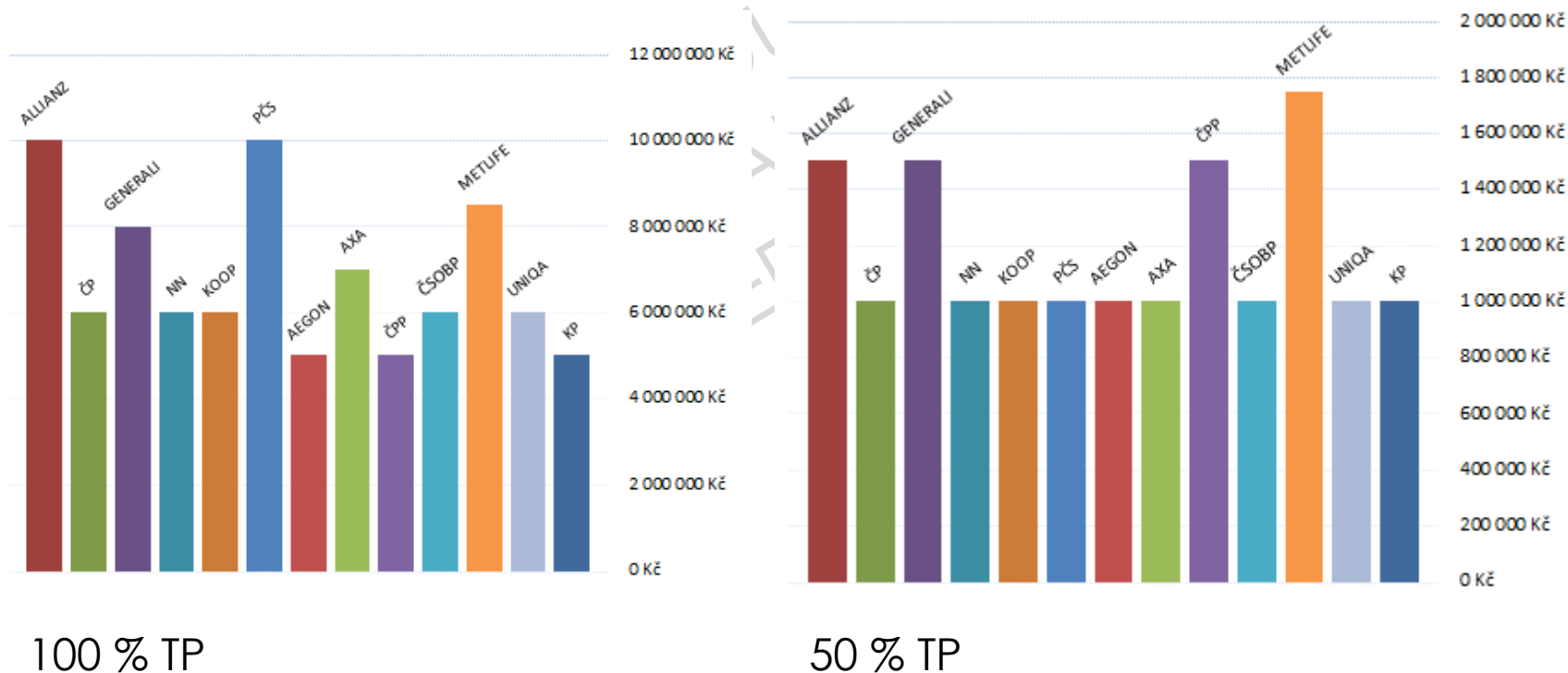

Nákres člověka s maximálním procentuálním ohodnocením trvalých následků úrazu – članková taxa:

Progresivní plnění

- dříve max. 4x při 100 % TP, dnes až 10x
- důležitější progrese u nižších tělesných poškození

Rizikové pojistné pro pojištění úrazu

Zdroj informací: **sazebníky pojišťoven** (buď přímo v pojistných podmínkách nebo na internetu)

Sazby se nerůzní dle věku pojištěného, ale dle rizikové skupiny

Různé rizikové skupiny – (jen) povolání, volnočasové a sportovní aktivity

Důsledky chybného zařazení do rizikové skupiny

KON

100 % TP

50 % TP

Rozdíly v pojištění úrazu

- Oceňovací tabulky TNÚ, jejich určitost a garance pojišťovnou.
- Oceňovací tabulky DO, jejich konstrukce a garance pojišťovnou.
- Konstrukce pojištění.
- Plnění v případě rizikových sportů.
- Plnění v případě požití alkoholu.
- Výluka na úrazy po záchvatech.
- Plnění v případě pátečních syndromů (vertebrogenní algický syndrom).
- Čekací doba na ustálení úrazu.
- Progresivní plnění.
- Rizikové skupiny.
- Maximální PČ, denní dávky.
- Nestandardní výluky.

100 % TP

50 % TP

Výluky v pojištění závažných onemocnění

Rozdíly v pojištění závažných onemocnění

- Čekací doba, doba přežití.
- Definice a počet zahrnutých nemocí. Variabilita pojištění.
- Výluka na události související se zdravotním stavem před počátkem pojištění.
- Vrozené vady.
- Odlišnost diagnóz u dětské varianty pojištění.
- Částečné plnění.
- Opakované plnění.
- Plnění v souvislosti s alkoholem.
- Speciální pojištění rakoviny. Mužské a ženské diagnózy.

Výluky v pojištění pracovní neschopnosti (hospitalizace)

Rozdíly v pojištění neschopnosti / hospitalizace

- Výluka na nemoci související se zdravotním stavem před počátkem pojištění.
- Čekací doby.
- Možnost krácení plnění ze strany pojišťovny (oceňovací tabulky).
- Onemocnění a bolesti zad.
- Pracovní úrazy.
- Zpětné plnění.
- Progresivní plnění.
- Zkoumání zdravotního stavu a příjmu.
- Psychické a psychiatrické diagnózy.
- Pozdní nahlášení události.
- Rizikové těhotenství.
- Nezaměstnanost.
- Rodičovská dovolená.

Přístupy k pojišťování a výběru produktů

Přístupy k pojišťování: racionální, emocionální, obchodní
Přístupy k výběru produktů:

1. „Analytická“ cesta

(hledám pro každé pojištění to nejlepší; v praxi u většiny klientů nerealistické)

2. „Zprostředkovatelská“ cesta

(sjednávám všem 1 produkt, který jsem se naučil; nevýhodné pro klienty – není 1 produkt nejlepší ve všem)

3. „Poradenská“ cesta

(na základě vlastního systému, zejména se zohledněním výluk, zvolím univerzální produkt/y)

Např. dle prezentovaných vah jednotlivých výluk a se zjednodušením

Univerzální produkt (nemoci, velká rizika, běžná rizika), specifický produkt (úrazy)

Ukázka nabídky životního pojištění

Pojištění	Výše měsíčního pojistného	Hlavní výluky
A	500 Kč měsíčně	Neplní se za úmrtí v souvislosti s alkoholem.
		Psychické příčiny invalidity nejsou kryty.
		Pojišťovna vylučuje invaliditu v důsledku nemoci či příznaků, které existovaly před počátkem pojištění.
		Pojišťovna neplní za neschopnost v důsledku onemocnění zad.
B	650 Kč měsíčně	Může se krátit plnění až o 1/2 v případě úmrtí v souvislosti s alkoholem.
		Psychické příčiny invalidity jsou zahrnuty u 3. stupně.
		Pojišťovna vylučuje invaliditu v důsledku nemoci či příznaků, které existovaly před počátkem pojištění.
		Pojišťovna plní za neschopnost v důsledku onemocnění zad.
C	800 Kč měsíčně	Plní se i za úmrtí v souvislosti s alkoholem, pokud nepoškodíte zdraví třetí osoby.
		Psychické příčiny invalidity jsou zahrnuty u 2. i 3. stupně.
		Pojišťovna nevylučuje invaliditu v důsledku nemoci či příznaků, které existovaly před počátkem pojištění.
		Pojišťovna plní za neschopnost v důsledku onemocnění zad.

Příklady sporů s pojišťovnami

Nástroje pojišťoven, jak se zbavit klienta

- Kdy může pojišťovna smlouvu vypovědět?
- Kdy může pojišťovna od smlouvy odstoupit?
- Kdy může pojišťovna odmítnout pojistné plnění?

Promlčecí lhůty v pojištění a jejich specifika

- Životní pojištění – pojištění pro případ smrti, dožití nebo pro případ jiné skutečnosti týkající se změny osobního postavení člověka: 1 + 10 let
- Ostatní pojištění: 1+3 roky
- Specifika pojištění odpovědnosti – kombinace promlčecích lhůt práva na náhradu újmy a práva na pojistné plnění
- Právo na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti se promlčí nejpozději promlčením práva na náhradu újmy, na kterou se pojištění vztahuje

Příklady neplnění z životního a úrazového pojištění

- Nesprávná riziková skupina a krácení pojistného plnění
- Neúplný zdravotní dotazník a odstoupení od smlouvy
- Pojistná smlouva vs. pojistka, co má přednost?
- Neposkytnutí pojistného plnění za trvalé následky úrazu
- Investiční životní pojištění – neetické a podvodné smlouvy

Náhrada vzniklé újmy:

- Před NoZ a po NoZ
- Odškodňování pracovních úrazů
- Cena lidského života?

Nároky z povinného ručení:

- Odškodnění nemajetkové újmy na zdraví (Metodika)
- Duševní útrapy
- Nárok na ošetřovné
- Ztráta na výdělku
- Majetková škoda (rozdíl proti havarijnímu pojištění)
- Náklady na právní zastoupení

Spory z povinného ručení

- Amortizace
- Nemajetková újma na zdraví a souběh plněním z živ.pojistky
- Odpovědnost zaměstnance za škodu při jízdě služebním vozidlem
- Kamínek rozbil čelní sklo protijedoucího vozidla
- Spor s vlastní pojišťovnou
- Regresní nároky

- Příklad pojistného plnění při poškození páteře

Popis náhrad	Vyplaceno	
Věcná škoda	0,-	
Náklady léčení	19 456 320,-	
Ztráta na výdělku po dobu prac.neschopnosti	0,-	
Ztráta na výdělku po skončení prac.neschopnosti	20 162 000,-	
Náklady na výpomoc	6 696 342,-	
Bolestné	110 212,-	
Ztížení společenského uplatnění	8 215 891,-	
Náklady pohřbu	0,-	
Ušlá výživa pozůstalých	0,-	
Jednorázové odškodnění pozůstalých	0,-	
Jiné výdaje	1 567 739,-	
Celkem	56 208 504,-	

Regresní nároky

- Dopravní nehoda s vozidlem s propadlou STK
- Nehoda v zimě na sněhu s letní rezervou
- Nehoda za slunečného počasí bez stěračů
- Půjčené vozidlo a nehoda způsobená pod vlivem drog
- Regresní nárok pojišťovny při nehodě, ke které nebyla přivolána PČR

Když povinné ručení nestačí...

- Právo na ochranu osobnosti a žaloby přímo proti viníkům dopravních nehod
- Nehoda mezi vozidly jednoho vlastníka
- Neznámý viník (nezjištěné vozidlo)

Havarijní pojištění

- Neplnění za škodu způsobenou prasknutím pneumatiky
- Krácení pojistného plnění za ukradený/poškozený vůz
- Výklad pojmů totální škoda a ekonomická účelnost
- Problémy s určením pojistné částky
- Srovnání s povinným ručením

Ostatní pojistné smlouvy

- Podpojištění domácnosti v praxi
- Cestovní pojištění a neposkytnutí pojistného plnění

Diskuse

Výše pojistného na sociální zabezpečení

Slouží k financování důchodů a dalších dávek.

- Pojistné na nemocenské pojištění
- Pojistné na důchodové pojištění
- Pojistné = Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Počítají se z vyměřovacího základu („hrubé měsíční mzdy“), max. VZ pro rok 2016 – 48x průměrné roční hrubé mzdy, tj. 1 296 288 Kč (kdo „bere“ více než 108 024 Kč měsíčně).

Sazby v % z vyměřovacího základu

	Celkem	Nemocenské pojištění	Důchodové pojištění	Státní politika zaměstnanosti
Zaměstnavatel	25%	2,30%	21,50%	1,20%
Zaměstnanec	6,50%	0%	6,50%	0%
Celkem	31,50%	2,30%	28%	1,20%

Pozn. OSVČ: 29,2 %, z toho 28 % důchodové pojištění, 1,2 % státní politika zaměstnanosti

Sociální pojištění

Q.

Sociální systém a zdravotní postižení

Sociální pojištění

- Invalidita, pozůstalostní a starobní důchody

Státní sociální podpora

- Podpora rodin s dětmi – přídavek na dítě, rodičovský příspěvek apod.

Sociální péče

- Příspěvek na péči, příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku, pomoc v hmotné nouzi

CO JE DISABILITA

Různé koncepty disability

Teorie:

- **Funkční pojetí** – jen fyziologická újma
- **Profesní pojetí** – jen závislost mezi onemocněním a pracovní schopností ve vztahu ke konkrétní profesi
- **Kombinované** – bere v úvahu jak fyziologickou újmu, tak i vztah k vykonávanému zaměstnání

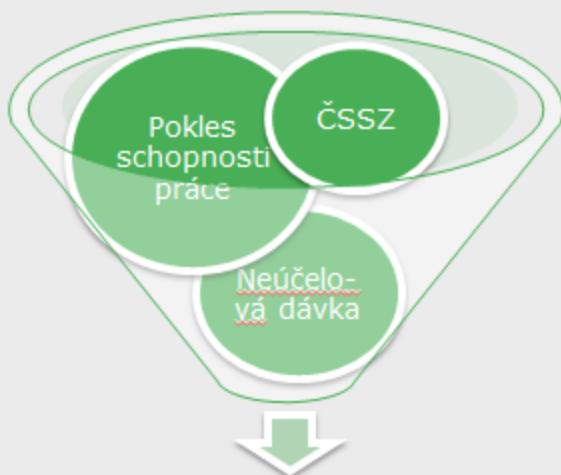
V praxi:

Funkční	Profesní	Kombinované
Trvalé následky úrazu Loss of Basic Capabilities (LBC) Long Term Care (LTC)	Profesní invalidita Disability own Disability own & suited	Invalidita dle ČR Disability any

Disabilita a její různé pojetí v ČR

Vazba na ekonomickou aktivitu

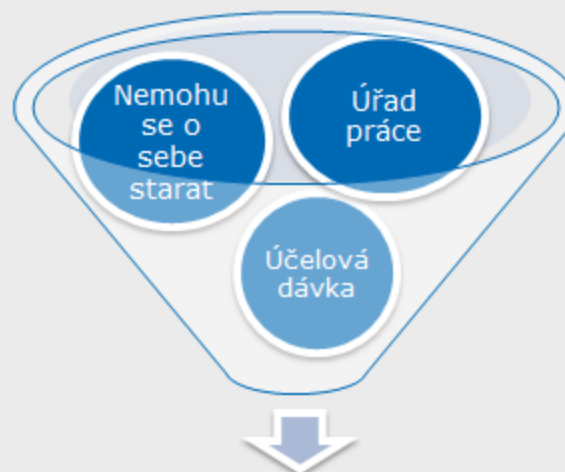
15 – 65 let

INVALIDITA

Vazba na běžný život

0 – 103 let

PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

Invalidita nemusí být na člověku vidět!

Příspěvek na péči = ztráta soběstačnosti už obvykle ano!

Příspěvek na péči

- Sociální pojištění typu „**Long Term Care**“
- Spojené se **ztrátou soběstačnosti** = ztrátou schopnosti
- Neschopnost zvládat **nejméně 3 základní životní potřeby**

Stupeň I (lehká závislost)

- Neschopnost zvládat **3 nebo 4**

Stupeň II (středně těžká závislost)

- Neschopnost zvládat **5 nebo 6**

Stupeň III (těžká závislost)

- Neschopnost zvládat **7 nebo 8**

Stupeň IV (úplná závislost)

- Neschopnost zvládat **9 nebo 10**

Invalidita

- Sociální pojištění typu „**Long Term Work Incapacity**“
- Spojené s trvalým **poklesem pracovní schopnosti**
- Pokles pracovní schopnosti **nejméně o 35 %**

Stupeň I

• **35 %** až 49 %

Stupeň II

• **50 %** až 69 %

Stupeň III

• Více než **70 %**

Kvalitativní část

zjišťování co nejvíce informací o riziku

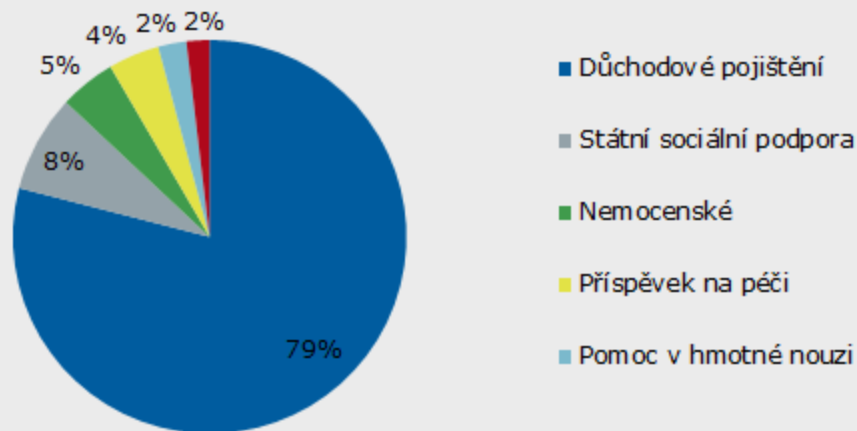
Makro-data → náklady sociálních systémů za rok

Sociální dávky	Náklady mld.
Důchodové pojištění	376
Státní sociální podpora	38
Nemocenské	22
Příspěvek na péči	20
Pomoc v hmotné nouzi	11
Podpory v nezaměstnanosti	9

Náklady na invaliditu:
44 mld. Kč

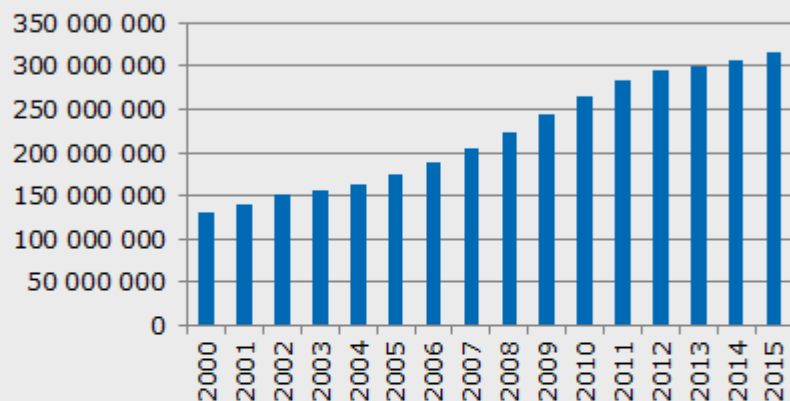
Sociální systém se bude muset zaměřit na stále rostoucí požadavky průběžného důchodového systému.

Náklady jednotlivých soc. syst. 2014

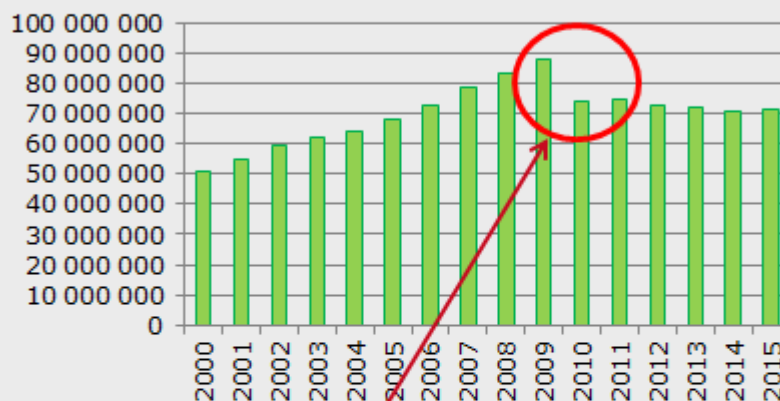

Výdaje na starobní důchody versus ostatní

Starobní důchody

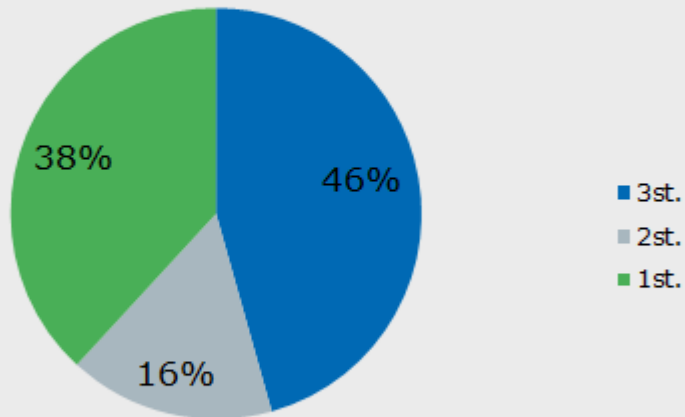
Nestarobní důchody

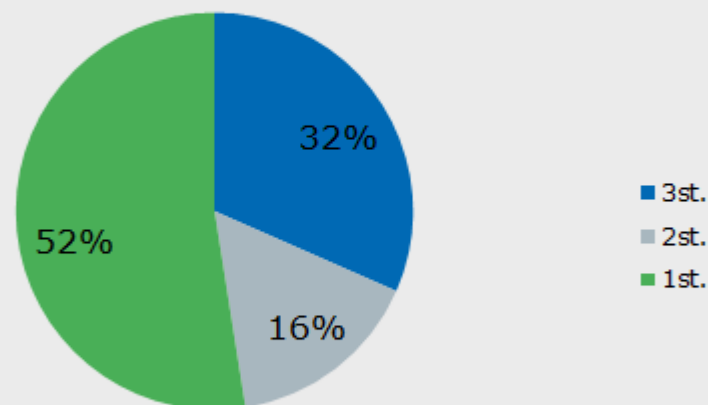
„Malá“ důchodová
reforma

Příklad invalidita a rozdělení dle stupňů: Mění se „status quo“ ?

Invalidity vyplácené

Invalidity nově přiznané

Q.

DEFINICE INVALIDITY

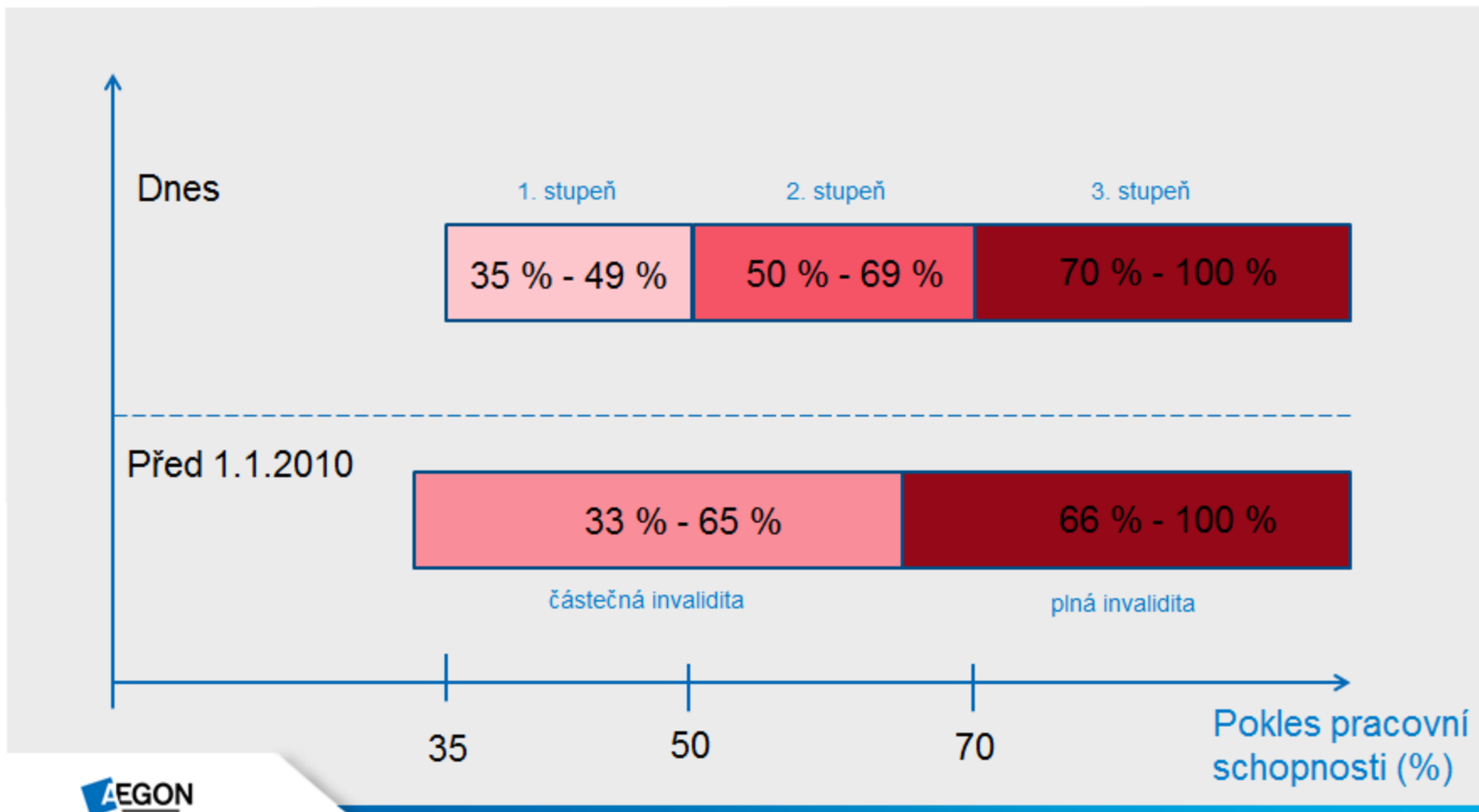
Invalidita je stav, kdy v důsledku nemoci nebo úrazu, poklesla dlouhodobě* pracovní schopnost nejméně o 35%

*Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav = právní domněnka ....déle než rok (nikoliv nezvratně)

Přičemž se při poklesu pracovní schopnosti **bere v potaz:**

- Zdravotní postižení je **trvalé**?
- Jde o **stabilizovaný** zdravotní stav?
- **Adaptace** na zdravotní stav?
- Schopnost **rekvalifikace**?

Není, resp. nebyla pouze „jedna invalidita“.

Definice příspěvku na péči

Nárok vzniká osobě závislé na pomoci jiné osoby z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání základních životních potřeb (min. tří).

Nutné znát i dávky a jejich schémata

Výpočet důchodů

Obecně

Důchod = základní výměra + procentní výměra

Základní výměra

Fixní částka – stanovena nařízením vlády na každý rok → pro 2017 = **2 550 Kč**

Procentní výměra

Výpočetní formule s použitím tzv. redukčních hranic

- 1) Zjištění denního vyměřovacího základu přepočteného na měsíc
→ výsledek **osobní měsíční vyměřovací základ OVZ**

Platí **souhrn mzdy pro dané období** pracovní aktivity (nejdéle do r. 1986);
Vylučují se tzv. **vyloučené doby** (invalidita 3. stupně, pracovní neschopnost, péče o dítě do věku 4 let apod.) – slouží k tomu, aby vybrané sociální události nesnižovali základ pro výpočet OVZ;

- 2) Samotný výpočet za použití redukčních hranic:

Procentní výměra = $\text{Koef}_0 \cdot n \cdot (\text{ZRH1} + \text{ZRH2})$

Redukční hranice pro 2017

RH1	12 423
RH2	112 928

Do RH1

= 100 %

Nad RH1 do RH2

= 26 %

Ještě k výpočtu

Tabulka mezd – normálně jsou zde roční úhrny

Vždy se zadává VVZ a koef., které dva roky předchází výpočtu – stanovuje vláda nařízením

Koeficienty předchozích let se dopočítávají:

$$Koef_{n-1} = Koef_n * VVZ_n / VVZ_{n-1}$$

Rok	Přepočítací koef.	VVZ	Mzda	Mzda*koef	Zápočet roku
1986	9,5248	2 964	0	0	0
1987	9,3296	3 026	0	0	0
1988	9,1216	3 095	0	0	0
1989	8,9058	3 170	0	0	0
1990	8,5914	3 286	0	0	0
1991	7,4450	3 792	0	0	0
1992	6,0791	4 644	0	0	0
1993	4,8533	5 817	0	0	0
1994	4,0939	6 896	0	0	0
1995	3,4546	8 172	0	0	0
1996	2,9177	9 676	0	0	0
1997	2,6394	10 696	0	0	0
1998	2,4144	11 693	0	0	0
1999	2,2308	12 655	15 000	33 463	1
2000	2,0928	13 490	15 000	31 391	1
2001	1,9284	14 640	15 000	28 926	1
2002	1,7969	15 711	15 000	26 954	1
2003	1,6835	16 769	15 000	25 253	1
2004	1,5788	17 882	25 000	39 469	1
2005	1,5010	18 809	25 000	37 524	1
2006	1,4080	20 050	25 000	35 201	1
2007	1,3114	21 527	25 000	32 786	1
2008	1,2127	23 280	25 000	30 317	1
2009	1,1719	24 091	25 000	29 297	1
2010	1,1511	24 526	50 000	57 554	1
2011	1,1251	25 093	50 000	56 253	1
2012	1,0899	25 903	50 000	54 494	1
2013	1,0899	25 903	50 000	54 494	1
2014	1,0396	27 156	50 000	51 980	1
2015	1,0396	27 156	50 000	51 980	1
2016	1,0000		50 000	50 000	1

Praktický příklad

40letý muž; důchodový věk = 66 let; ekonomická aktivita od 1995

OVZ = 30 000 Kč

Rok	Mzda (Kč) Ilustrativně odpovídá
1995	8 700
2000	14 400
2005	20 000
2017	30 000

Invalidita 3. stupně

ID3 = Základní výměra + Procentní výměra

Základní výměra

= 2 550

Procentní výměra

= $n \cdot \text{koef}_{ID3} \cdot (ZRH1 + ZRH2)$ Dopočtená doba

= $((21 + 26) \cdot 1,5 \% \cdot (12\,423 + 26\% \cdot (30\,000 - 12\,423)))$
= 11 980

Odpracovaná doba

ID3 = 2 550 + 11 980 = 14 530

Jiné dávky

Vdovský/Vdovecký důchod

Důchod = základní výměra + 50%*procentní výměra

Sirotčí důchod

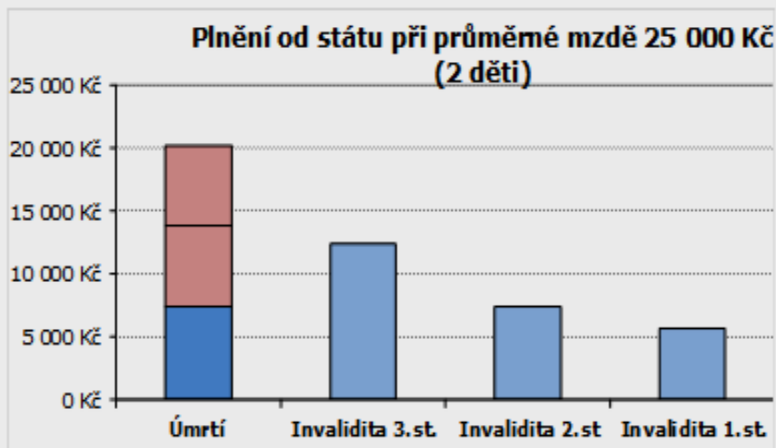
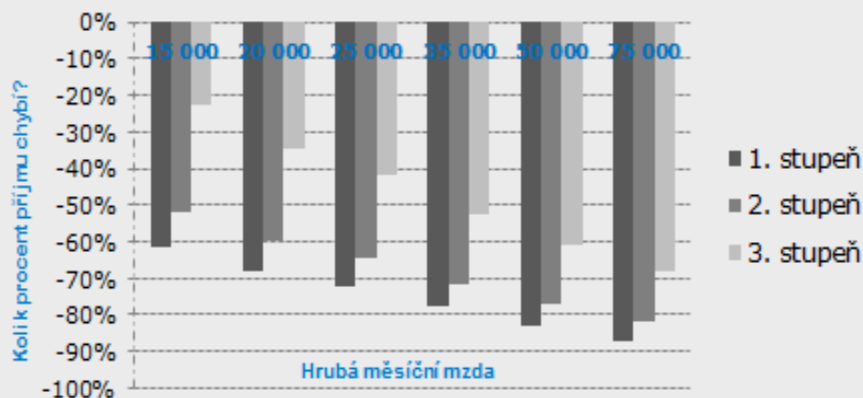
Důchod = základní výměra + 50%*procentní výměra

Souběh důchodů

Celkový důchod = nejvyšší důchod + 50% procentní výměry dalších důchodů

LUKÁŠ
KOREJS

Dávky invalidita

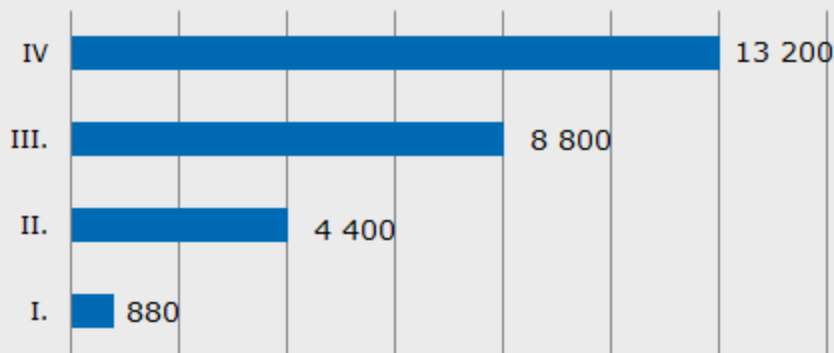

K dávkovému schématu platí:

- Invalidní důchod může být přiznán pouze účastníkovi systému
- Dávky jsou závislé na rozsahu postižení
- Systém je solidární – tj. čím vyšší příjmy, tím nižší náhradový poměr
- Systém je i ekvivalentní – čím vyšší příjmy, tím vyšší dávka
- Dávka je neúčelová
- Časté změny: stupně, odejmutí dávky po zdravotní kontrole

Dávky příspěvek na péči

Výše příspěvku na péči dle stupně (v Kč)

K dávkovému schématu platí:

- Příspěvek na péči může být přiznán pouze občanu nebo cizinci s trvalým pobytem + vybraným kategoriím cizinců
- Dávky jsou závislé na rozsahu postižení
- Fixně stanovené dávky bez závislosti na příjmu
- Dávka je účelová – lze ji použít jen na koupi péče
- Změny dávky či odejmutí zcela výjimečně

I proces je důležitý včetně oceňování

Kdo přiznává invalidní důchod

- **Česká správa sociálního zabezpečení** přiznává invalidní důchod + provádí jeho výpočet
- **Okresní správa sociálního zabezpečení** přiznává invaliditu
- Invaliditu posuzuje vždy **posudkový lékař** na základě doložené zdravotnické dokumentace a provedené prohlídky

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Výpočet důchodu + přiznání

Okresní správy sociálního zabezpečení

Lékařská posudková služba

Kdo přiznává příspěvek na péči

- **Úřad práce** provádí sociální kontrolu a provádí přiznání dávky = rozhoduje
- **Okresní správa sociálního zabezpečení** provádí zdravotní posudek na základě diagnózy (výjimečně vyšetření)
- Ztrátu schopnosti vykonávat základní potřeby posuzuje vždy **posudkový lékař** na základě doložené zdravotnické dokumentace a provedené prohlídky

Určení dávky + přiznání

Okresní správy sociálního zabezpečení

Lékařská posudková služba

Nárok na invalidní důchod

Pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže **nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku**, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a **stal se**

- a) **invalidním** a **získal potřebnou dobu pojištění**, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod nebo
- b) **invalidním následkem pracovního úrazu**.

Zkoumá se hledisko:

Zdravotní – invalidita samotná

Pojistné – potřebná doba pojištění (při věku > 28 let min. 5 let a zkoumá se z posledních 10 let; při věku > 38 let min. 10 let a zkoumá se z posledních 20 let před vznikem invalidity)

Pojišťovny obvykle zajímá pouze hledisko zdravotní !

Jak zjistím z posudku, co je hlavní příčinou

Kapitola II - ONKOLOGIE

ODDÍL A - ZHOUBNÉ NOVOTVARY

1e	zvláště těžké postižení, maligní nádory lokalizované (stadia I, II, III) během onkologické léčby a zpravidla do 6 měsíců po jejím ukončení, pokud trvá kompletní remise, nebo maligní nádory generalizované (stadium IV), nádory primárně diseminované, zpravidla do jednoho roku po ukončení onkologické léčby, pokud trvá kompletní remise nebo stavy s perzistencí či progresí nádoru nebo stavy do 6 měsíců po ukončení radioterapie na kranium nebo nefrostomie, kombinace kolostomie či ileostomie nebo urostomie nebo úplná ztráta dolní končetiny nebo horní končetiny nebo se zcela krátkým pahýlem, elefantiáza končetiny, mutilující růst nádoru nebo stavy během transplantační léčby (transplantace krvetvorných buněk) a zpravidla do 6 měsíců po jejím ukončení nebo chronická nemoc štěpu proti hostiteli (GvHD), projevující se jako multiorgánové autoimunitní postižení nebo těžká cytopenie, těžké poruchy imunity s projevy oportunních infekcí nebo septickými stavy, těžké krvácivé projevy nebo

70-80

Jak se postupuje, je-li souběh více nemocí

- Nikdy se nesčítá
- Bere se v potaz nejzávažnější onemocnění
- Lékař OSSZ stanovuje pokles pracovní schopnosti v rámci intervalu stanoveného vyhláškou (obvykle v rozsahu 10 %, výjimečně v rozsahu 20 %)
- Lékař se může od dolního i horního intervalu odchýlit plus nebo minus 10 %

Poznámka: *není-li onemocnění uvedeno ve vyhlášce použije se dg., která je danému onemocnění svou povahou nejblíže.*

Příklad konkrétního onemocnění

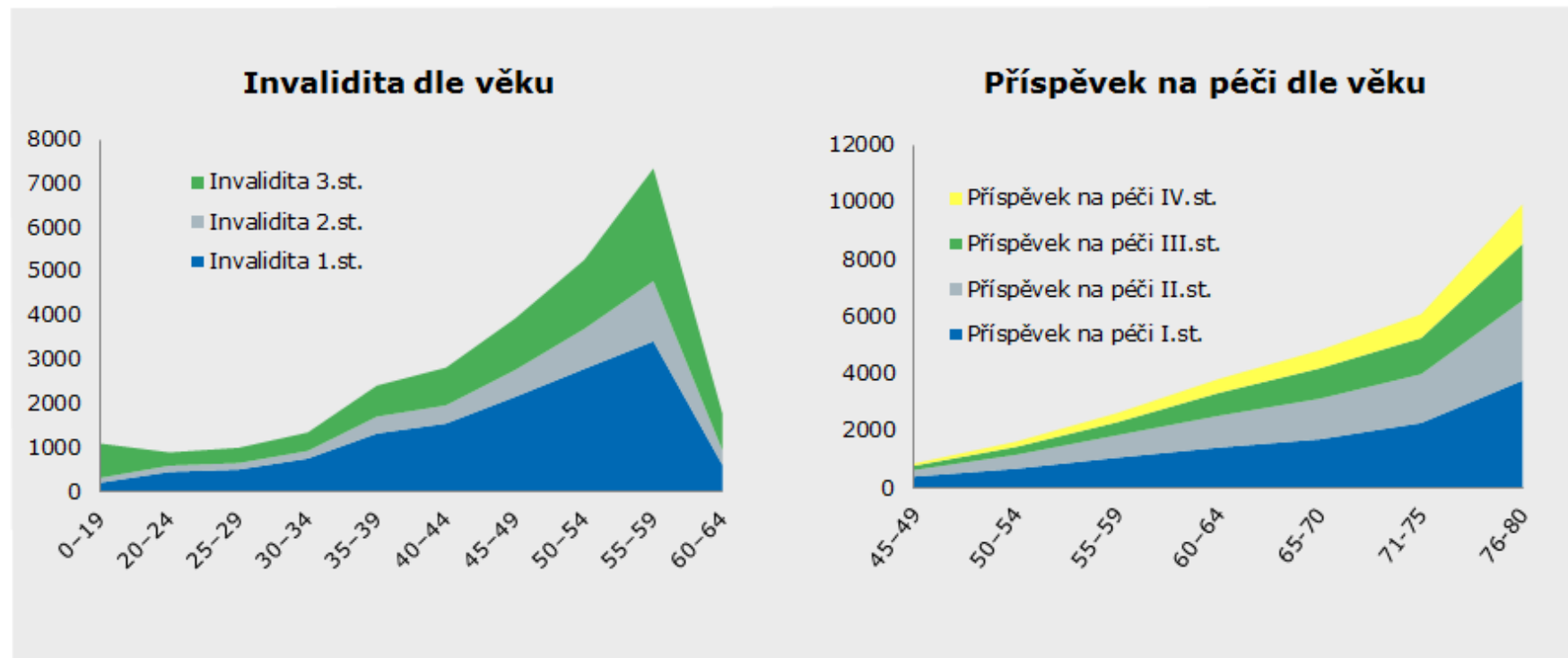
Výsledek může být:

- 30 %
- 40 až 60 %
- 70 %

14	Obezita Posudkové hledisko: Při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti je třeba zhodnotit somatické a metabolické komplikace obezity, zejména přítomnost, rozsah a tíži srdečně-cévního postižení a kardiorepirační výkonnost, metabolické postižení, gastrointestinální postižení, kožní komplikace, kloubní postižení a pohyblivost, případný depresivní syndrom. Ke klasifikaci obezity se používá indexu tělesné hmotnosti (BMI). K objektivizaci funkčního postižení je potřebné obezitologické vyšetření.	
14a	obezita I. stupně, BMI 30-34,9	10
14b	obezita II. stupně, BMI 35-39,9, vzdorující léčbě na odborném pracovišti, s poklesem celkové výkonnosti	20-30
14c	obezita III. stupně, BMI více jak 40, vzdorující léčbě na odborném pracovišti, s podstatným poklesem kardiorepirační výkonnosti a snížením hybnosti, podle rozsahu funkčního postižení	40-60
14d	obezita s BMI nad 45, s projevy srdeční nedostatečnosti nebo těžce omezenou pohyblivostí	70-80
15	Fenylketonurie Posudkové hledisko: Míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tíže	

Kvantitativní část

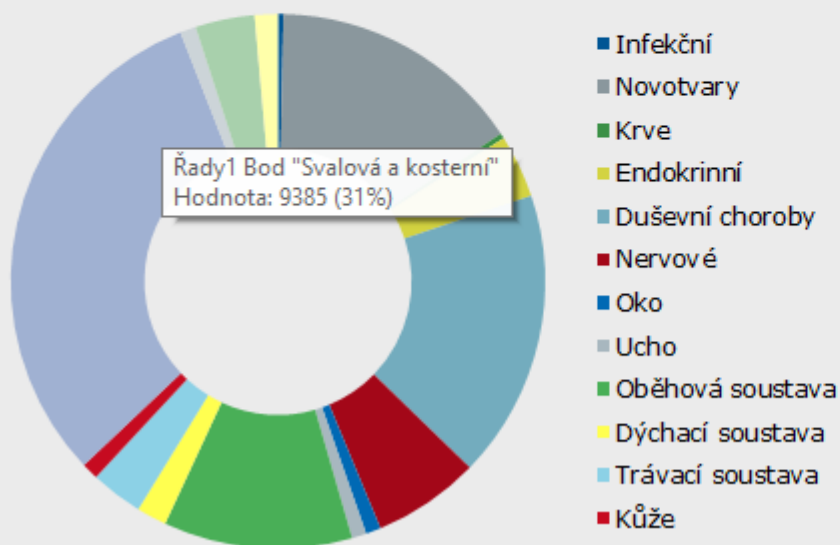
Pravděpodobnost vzniku disability dle subsystému

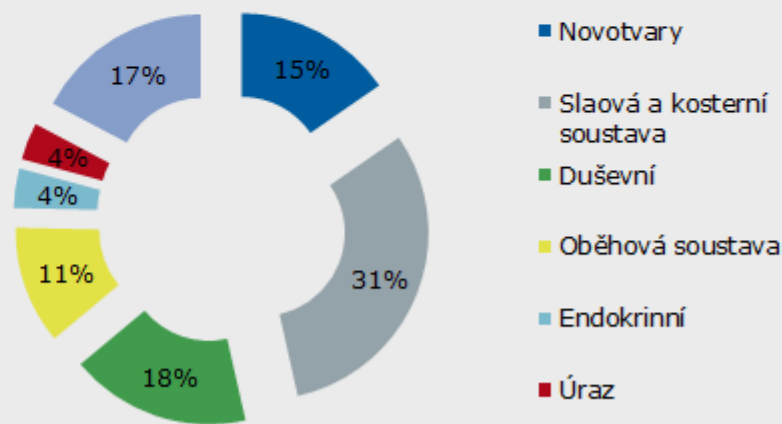

Podíl jednotlivých onemocnění

Příklad: invalidita a rozložení dle onemocnění

Nejčastější nemoci

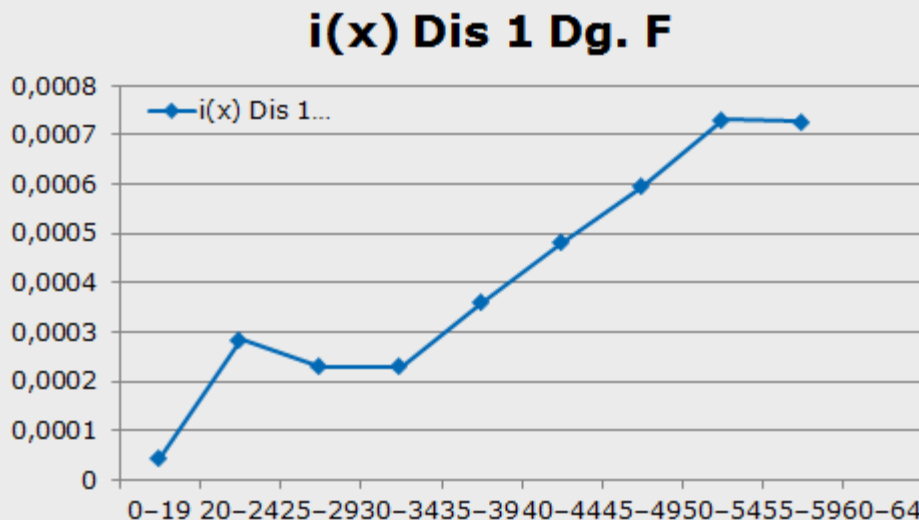
Podstatná je incidence onemocnění v jednotlivých letech

- Nutné pro přesnou definici a stanovení odpovídající ceny

Proč:

- pro stanovení výluk a ceny
- Nadstandardní krytí
- Vymezení nadstandardních benefitů (např. progrese při úrazu)
- Vymezení úrazových krytí pro UW

Příklad: Duševní onemocnění pro invaliditu 1.st.

Zdroje dat pro disability

Veřejnoprávní autority

Zajišťovny

Vlastní data pojišťovny

Porovnání **claim ratio** s
tržními pravděpodobnostmi

Porovnání **zastoupení**
jednotlivých **dg.** jako **příčin**

Zkušenosti **obdobná rizika**

UW a stanovení přírážek u
obdobné *risk group*

Gender mix - tam, kde jsou
rozdílné pravděpodobnosti
pro muže a ženy

Děkujeme za pozornost

 AEGON
Transform Tomorrow

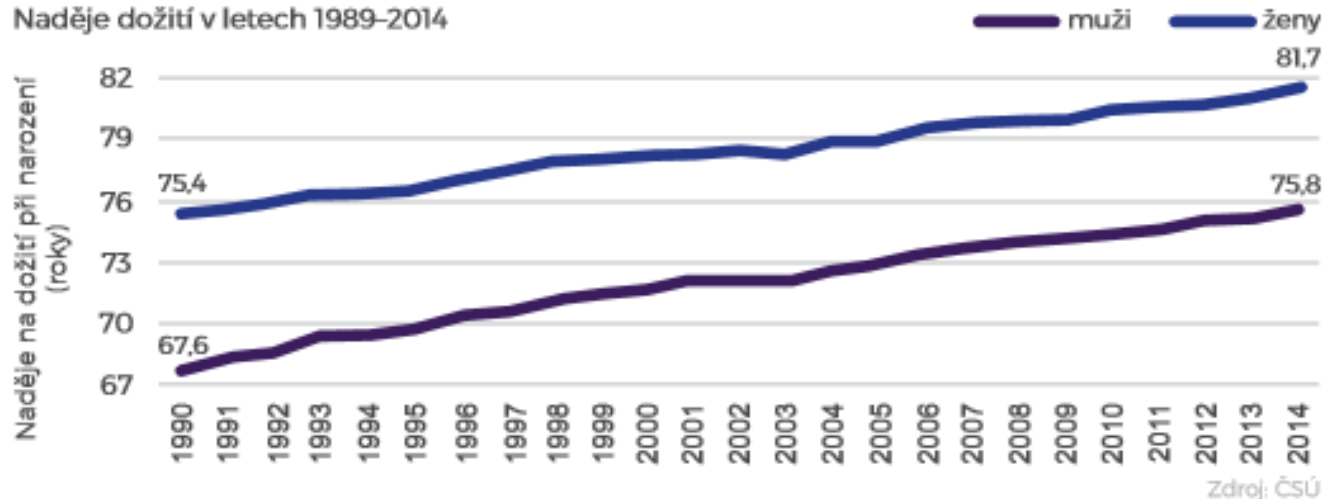
Ještě pár slov k důchodovému zabezpečení...

COPYRIGHT DUŠAN ŠÍDLO &
LUKÁŠ KAPLAN & MICHAL KOREJS
KOREJS & EFACADEMY

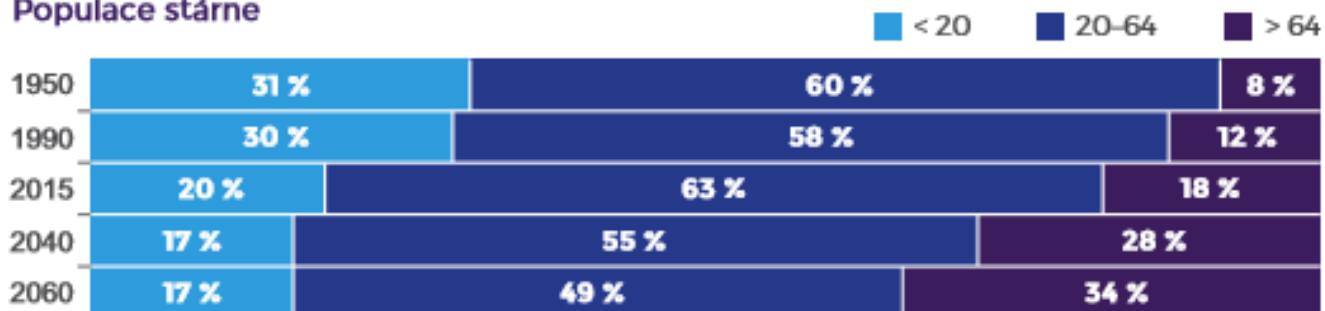
Proč jsou peníze problém?

Prodlužuje se průměrná délka dožití a rodí se méně dětí

Naděje dožití v letech 1989–2014

Populace stárne

Zdroj: ČSÚ a vlastní výpočty

Z demografických prognóz plyne:

- Průměrný věk dožití se zvyšuje
  - Ženy se dožívají vyššího průměrného věku
- Budou mít složitější financování vlastního důchodu (úspory budou muset rozpustit na delší dobu)
- Mění se poměr těch, kdo pobírají důchody a těch, kdo jsou ekonomicky aktivní

Rok	Počet narozených dětí
1950	173 000
1980	169 000
2010	119 000
2015	111 000

Základní statistiky

Průměrný starobní důchod	11 400 Kč
Počet vyplácených starobních důchodů	2,38 mil.
Průměrná hrubá mzda	26 480 Kč
Hrubý náhradový poměr	43%
Orientační čistý náhradový poměr	53%

Pozn. Pro přiznání starobního důchodu je třeba splnit 2 základní podmínky:

1. Splnit potřebnou dobu pojištění
2. Splnit důchodový věk

<i>Rok</i>	<i>Roční výdaje na důchody (miliard Kč)</i>	<i>Průměrná délka pobírání řádného starobního důchodu</i>	<i>Počet starobních důchodců</i>
2000	181,9	19,96	1 336 883
2003	218,3	21,14	1 348 289
2006	261,5	21,72	1 423 985
2009	331,7	22,64	1 533 012
2012	367,9	23,26	1 726 523
2015	386,5	23,97	1 768 523

Pramen: Statistická ročenka ČSSZ za rok 2015

Starobní důchod

Pro přiznání starobního důchodu je třeba splnit potřebnou dobu pojištění, která činí 25 let, resp. 35 let pro důchody, které jsou přiznány po roce 2018 .

Doba pojištění = doba, po kterou jsme pracovali a platili důchodové pojištění

Co se do doby pojištění počítá:

- Doba, kdy jsme byli zaměstnání (nepočítá se doba mezi zaměstnáními, mezi studiem a zaměstnáním)
- Náhradní doba pojištění (nepracovali jsme, ale čas se počítá do doby pojištění. Alespoň částečně)
  - Péče o dítě do věku 4 let
  - Péče o blízkého, který potřebuje naši pomoc z důvodu špatného zdravotního stavu
  - Základní vojenská služba
  - Studium po 18. roce věku na SŠ, VŠ, VOŠ. Maximální doba studia 6 let. Doba studia se počítá pouze z 80 %.
  - Doba evidence na úřadu práce (také pouze 80 %)

Starobní důchod

- Pokud vznikne nárok na důchod, ale nezačíná se jeho vyplácení a pokračuje se ve výdělečné činnosti, bude se zvyšovat procentní výměra (o 1,5 % za každých 90 dní).
- Pro získání **předčasného důchodu** je třeba splnit potřebnou dobu pojištění a do důchodového věku chybí nejvýše 5 let. (Je-li důchodový věk nižší než 63 let, pak musí chybět nejvýše 3 roky).
- V případě předčasného důchodu se snižuje procentní výměra o 0,9 % až 1,5 % z výpočtového základu (dle času, jak brzo o předčasný důchod žádáme).
- Náhradový poměr se mění v závislosti na výši příjmu. Pro nízké příjmy platí, že důchod z velké části kompenzuje chybějící příjem. Pro vysoké příjmy platí, že odchodem do důchodu příjem významně klesá.

Starobní důchod

Průměrná mzda	Doba pojištění	Státní důchod	Náhradový poměr
10 000 Kč	42 let	8 740 Kč	87 %
14 000 Kč	42 let	10 274 Kč	73 %
18 000 Kč	42 let	10 929 Kč	61 %
22 000 Kč	42 let	11 584 Kč	53 %
26 000 Kč	42 let	12 240 Kč	47 %
30 000 Kč	42 let	12 895 Kč	43 %
34 000 Kč	42 let	13 550 Kč	40 %
38 000 Kč	42 let	14 205 Kč	37 %
50 000 Kč	42 let	16 171 Kč	32 %
70 000 Kč	42 let	19 447 Kč	28 %
100 000 Kč	42 let	24 361 Kč	24 %

Formy zajištění na penzi

Děti a rodina

Rodinná pomoc
Sdílení nákladů
Radost ze života

Vzdělání a osobní rozvoj

Zvyšování mzdy
Znalosti a dovednosti jsou jen Vaše
Větší stabilita při životních změnách

Vlastní podnikání

Máte pod kontrolou
Neomezený výdělek
Možnost prodeje firmy

Efektivní bydlení a nemovitosti

Neplatím nájem
Nezávislý příjem z pronájmů
Úsporné bydlení snižuje náklady v penzi

Podílové fondy

Investiční strategie nastavené profesionály
Kdykoliv přístup k investicím
Potenciál zajímavého výnosu

Programy životního cyklu

Flexibilní volba doby investování
Automatické snižování rizika
Různé rizikovosti programů

Penzijní připojištění

Státní dotace zvyšuje výnos
Nízká nákladovost regulovaná zákonem
Nově do 60 let

Přímé investice

Nížší nákladovost, ale nutné znalosti
a zkušenosti
Svolobodná volba rizika, horizontu, likvidity
Široké množství nástrojů

Zlato a drahé kovy

Vlastnictví reálného aktiva
Diverzifikace portfolia
Ochrana v krizích

Další možnosti

Nemovitostní fondy
Stavební spoření

Kolik měsíčně odkládat?

5 %		Kolik let do důchodu (penze) mi zbývá						
		5	10	15	20	25	30	35
Kolik chce přilipsit měsíčně „k důchodu“ (v dnešních cenách)	2 000	5 840 Kč	2 566 Kč	1 495 Kč	976 Kč	676 Kč	486 Kč	357 Kč
	5 000	14 600 Kč	6 414 Kč	3 739 Kč	2 440 Kč	1 690 Kč	1 214 Kč	893 Kč
	10 000	29 199 Kč	12 828 Kč	7 477 Kč	4 879 Kč	3 381 Kč	2 428 Kč	1 786 Kč
	15 000	43 799 Kč	19 241 Kč	11 216 Kč	7 319 Kč	5 071 Kč	3 643 Kč	2 680 Kč
	20 000	58 398 Kč	25 655 Kč	14 954 Kč	9 759 Kč	6 761 Kč	4 857 Kč	3 573 Kč
	30 000	87 597 Kč	38 483 Kč	22 431 Kč	14 638 Kč	10 142 Kč	7 285 Kč	5 359 Kč

Ilustrační propočty. Reálné zhodnocení 5 % p.a. v akumulační fázi a po dobu čerpání renty 2 % p.a. Výplata renty je kalkulovaná na 20 let. Minulé výnosy nejsou zárukou výnosů budoucích.

První pilíř = průběžný

- Lidé odvádějí pojistné do státního rozpočtu, který z nich vyplácí současné důchodce - prostředky se nikde nespoří, neshromažďují, nezhodnocují.
- Důchodci spoléhají na budoucí závazky státu.
- Výše důchodu se vypočítává z doby pojištění a z předchozích výdělků.
- Vyplácí se jako pravidelná doživotní penze po dosažení důchodového věku, bez dědění.
- Náhrada příjmu nejen v případě stáří (starobní důchod), invalidity a ztrátě živitele (vdovský, vdovecký a sirotčí).

Jak funguje náš penzijní systém?

ČR má průběžný penzijní systém, tedy z vybraných peněz současných pracujících jsou vypláceny současné důchody. Již nyní není v systému dostatek peněz, protože přítok je menší než odtok a stát si na penze musí půjčovat. Do budoucna nevzniká z odvedených peněz žádná garance důchodu!

Pokud se nezmění systém, stát nebude mít z čeho penze vyplácet, nebude důchod v dnes „vypočítané“ výši.

Důchodový účet

Přijaté pojistné – vyplacené důchody

2015: - 33,6 mld. Kč

2013: - 49,7 mld. Kč

2010: - 29,3 mld. Kč

2005: + 5 mld. Kč

Jaké jsou možné varianty řešení?

První pilíř

Důchodový věk:

- 60 let u mužů a 53 až 57 let u žen – pro lidi narozené před rokem 1936
- 63 let pro muže (narozen roku 1953), ženy 57 až 61
- 65 let pro muže (narozen 1965), ženy 62 až 65
- 67 let pro všechny od roku 1977
- 67 let + 2 měsíce za každý rok, o který je osoba mladší (např. tříleté dítě by dle stávajících pravidel šlo do důchodu ve věku 73 let)

Pravidla, která platí pro důchodový věk:

- Důchodový věk se prodlužuje
- Sjednocuje se věk odchodu do důchodu pro muže a ženy
- Pro důchodový věk je navrhován strop 65 let, s možností přehodnocení dle aktuálního vývoje průměrné délky dožití

Ukončený druhý pilíř

Co to bylo?

Opt-out 3 % z hrubé mzdy + 2 % vlastní příspěvek, dobrovolný, spravovaný penzijními společnostmi, s politickým rizikem

- Koncem září skončila lhůta pro podání žádosti o výplatu peněz ze druhého pilíře. Vyplácejí se postupně, nejdéle do konce roku. Podle Asociace penzijních společností ČR si své úspory nevyzvedlo 4 500 lidí.
- Nevyzvednuté prostředky se převádějí na účty příslušných finančních úřadů, kde se budou chovat jako daňový přeplatek.
- Pokud mají bývalí účastníci II. pilíře daňový nedoplatek, použijí se peníze na jeho úhradu. **O výplatu musí majitelé peněz finanční úřad požádat.**
- Do třetího pilíře si peníze nechalo převést jen asi 7,5 % účastníků.

Třetí pilíř = kapitalizační

= doplňkové penzijní spoření (DPS)

- Účastnické fondy (8 penzijních společností)
- Zákon o doplňkovém penzijním spoření (427/2011 Sb.)
- Více než 330 tis. smluv

= penzijní připojištění se státním příspěvkem (PP)

- Transformované fondy
- Již nelze sjednávat
- Zákon o penzijním připojištění (421/1994 Sb.)
- Více než 4,1 mil. smluv

Garance nezáporného zhodnocení

Výsluhová penze

Doplňkové penzijní spoření

- Účastník (dříve od 18 let, od 1.1. 2016 také nezletilá osoba)

Dávky:

Odbytné

Částečné odbytné

Jednorázové vyrovnání

Starobní penze

Invalidní penze

Úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi

Úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu

Podmínka čerpání státního příspěvku

- Trvalý pobyt v ČR
- Trvalý pobyt v EU a účast na důchodovém pojištění nebo poživatel důchodu
- Minimální úložka 300 Kč měsíčně.

Výše státní podpory

úložka	státní příspěvek	
	dříve	po změně
100 Kč	50 Kč	0 Kč
200 Kč	90 Kč	0 Kč
300 Kč	120 Kč	90 Kč
400 Kč	140 Kč	110 Kč
500 Kč	150 Kč	130 Kč
600 Kč	150 Kč	150 Kč
700 Kč	150 Kč	170 Kč
800 Kč	150 Kč	190 Kč
900 Kč	150 Kč	210 Kč
1000 Kč a více	150 Kč	230 Kč

Pozn. 90 Kč + 20 % z částky na 300 Kč

Nákladovost fondů

- **Transformované fondy**

max. 0,8 % p.a. poplatek za správu + 10 % ze zisku

- **Účastnické fondy**

max. 1 % p.a. poplatek za správu + 15 % ze zisku

povinný konzervativní fond 0,4 % + 10 %

Poplatek ze zisku se účtuje jen v případě, že hodnota fondu je nad historickými maximy.

Srovnání s OPF.

**ZHODNOCENÍ PROSTŘEDKŮ ÚČASTNÍKŮ penzijního připojištění
v transformovaných fondech penzijních společností (v % p.a.)**

Název penzijní společnosti	2013	2014	2015	Průměr
Conseq PS, a.s. (dříve AEGON)	2,17	0,7	0,4	1,09
Allianz penzijní společnost, a.s.	1,6	1,64	1,38	1,54
AXA penzijní společnost, a.s.	2,29	1,46	1,1	1,62
ČSOB Penzijní společnost, a.s.	1,7	1,4	1,2	1,43
PS České pojišťovny, a.s. (vč. Generali PS)	2,1	1,7	1,40	1,73
NN Penzijní společnost, a.s. (dříve ING)	1,41	1,13	0,88	1,14
Česká spořitelna - penzijní společnost, a.s.	1,3	1,42	0,85	1,19
KB Penzijní společnost, a.s.	1,44	1,35	1,16	1,32

ZHODNOCENÍ ÚČASTNICKÝCH FONDŮ v %

		2015	2014	2013
ALLIANZ PS	Dynamický ÚF	4,98	2,78	1,76
AXA PS	Vyvážený ÚF	2,02	n/a	n/a
Conseq PS	Globální akciový ÚF	-0,08	12,71	19,53
ČS PS	Dynamický ÚF	-1,04	7,02	0,17
ČSOB PS	Dynamický ÚF	7,66	3,28	0,66
NN PS	Růstový ÚF	-11,53	n/a	n/a
KB PS	Dynamický ÚF	1,60	5,81	2,16
PS ČP	Dynamický ÚF	-0,30	1,80	3,50

Doplňkové penzijní spoření

Předdůchod:

- Dosažení věku, kdy do starobního důchodu chybí maximálně 5 let (ženám se počítá věk odchodu do důchodu pro muže)
- Pro čerpání předdůchodu je nutné prostředky převést do účastnických fondů. Předdůchod se nedá vyplácet z transformovaného fondu.
- Minimální výše předdůchodu je 30 % průměrné (hrubé) mzdy
- Minimální doba, po kterou se předdůchod pobírá, je 2 roky
- Po dobu předdůchodu stát platí za klienta pojistné na jeho veřejné zdravotní pojištění
- Během předdůchodu je možné pracovat

Pozn. Uvažuje se o povinných příspěvcích zaměstnavatelů u rizikových povolání.

Doplňkové penzijní spoření

Úmrtí:

Prostředky se vyplácí určené osobě.

Pokud ji účastník neurčí, pak se prostředky dědí.

Výše částky závisí na tom, na co měl účastník nárok. Pokud už si nechal vyplácet prostředky např. v rámci penze na dobu určitou, zohlední se to v objemu majetku. (Majetek v době vyplácení dávky postupně klesá.)

Doplňkové penzijní spoření

Další parametry:

Přestupy mezi penzijními společnostmi

Přestupy mezi fondy

Oddělení majetku klienta a penzijní společnosti, depozitář

Investiční strategie: povinný konzervativní, ostatní libovolné

Investiční brzda

Odlišnosti DPS ve srovnání s OPF

Odlišnosti DPS ve srovnání s PP

Svoboda volby fondu pro příspěvky zaměstnavatelů

Místo DPS v portfoliu a efektivní úrok

Záludnosti ve zdanění – jak klientům ušetřit peníze?

Témata k diskusi...

COPYRIGHT DUŠAN ŠÍDLO &
LUKÁŠ KAPLAN & MICHAL
KOREJS & EFACADEMY

Vybrané otázky majetkové a odpovědnostní pojištění...

Stanovení pojistné částky

- Důležité kvůli podpojištění v případě velkých škod
- Není však nutné přeceňovat přesné stanovení, neboť podpojištění zpravidla pojišťovny uplatňují až když se pojistná částka různí od pojistné hodnoty o více než 10 % – 20 % (dle podmínek)
- U nemovitosti PČ = hodnota na m² dle stáří a použitých stavebních materiálů, lokalita
- U domácnosti PČ = hodnota movitých věcí
- Odpovědnost za správné stanovení je na klientovi
- Pozn.: pojistná částka není výše dluhu vůči bance

ORIENTAČNÍ KALKULAČKA na www.cap.cz

v odkazu Pro veřejnost/Pojistná hodnota nemovitosti.

Pojištění majetku

- Nová cena, časová cena, obecná hodnota
- Podpojištění
- Přepojištění
- Limity pojistného plnění
- Spoluúčast, různé formy
- Požadavky na zabezpečení

LUKÁŠ
KOREJS

Vodní rizika

- Povodeň – zaplavení územních celků vodou, která se vylila ze břehů, popřípadě protržení (Upozornění - používá se čekací doba)
- Záplava – vytvoření souvislé vodní plochy vlivem atmosférických srážek
- Voda z prasklých vodovodních a nebo topných trubek

Co je třeba si ohlídat – co nebývá často v základu:

Vystouplá voda z kanalizace

Voda z prasklého akvária

Voda z otevřeného kohoutku (velmi zřídka)

Zda pouze mrazem prasklých trubek vodovodního nebo topného zařízení

Zda voda z poškozené střechy (větretem apod. nikoli shnitím)

Další výluky

POJISTNÁ HODNOTA AUTOMOBILU

- Určuje pojistník na vlastní odpovědnost
- Horní hranice plnění
- Nastává známý efekt podpojištění, pokud je nižší než pojistná hodnota vozidla.
- V některých případech je možné sjednat horní limit plnění bez uplatnění podpojištění (např. DIRECT).
- Nová cena (nové vozidlo)
- Obecná cena (ojeté vozidlo)
- Klesání pojistné hodnoty v čase

ROZSAH POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI – BĚŽNÝ ŽIVOT

MAJETEK

- Škody způsobené na movitém a nemovitém majetku třetích osob.
- Škody způsobené na movitém a nemovitém majetku, které byly převzaty do užívání.
- Škody způsobené na zvířatech.
- Související následné finanční škody (např. ušlý zisk, náklady na likvidaci zničené věci, půjčovné za náhradní stroj).

ZDRAVÍ

- Újmy na životě a zdraví
- Související následné finanční škody (ušlý zisk, náklady léčení, ztráta na výdělku, náklady na pohřeb)

OSTATNÍ

- Osobnostní nemajetková újma (kromě života a zdraví)
- Duševní útrapy blízkých osob
- Čistá finanční újma (byť s limity, např. max. 10 % z PČ)
- Náklady právního zastoupení, náklady řízení (např. max. 10 % z PČ)
(Náklady občanského soudního řízení, mimosoudního projednávání, náklady na obhajobu, náklady řízení).

POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI V BĚŽNÉM OBČANSKÉM ŽIVOTĚ

- Standardní výluky
- Nestandardní výluky
- Okruh pojištěných osob
- Územní platnost

Jak má vypadat optimální pojištění?

Děkuji....

Kontakt:
Dušan Šídlo
pojistitel@seznam.cz